

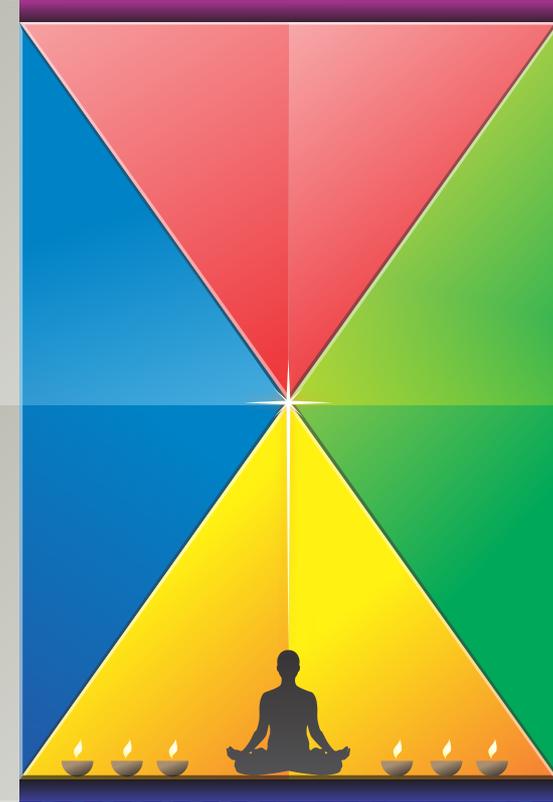

अमृतकुंभ

AMRIT KUMBH

RNI No. : MAHMAR/2007/21914

Vol: 15 • Issue: 4 • Marathi - Bi-Monthly • Thane October-November 2021 • Page: 28 • Price: 13/-

चंद्रपूर : आमदार भ्राता किशोरभाऊ जोरगेवार यांना राखी बांधताना ब्र.कु. शीतल.

उदगीर : राज्यमंत्री भ्राता संजय बनसोडे यांना राखी बांधताना ब्र.कु. महानंदा.

ठाणे श्रीनगर : कोरोना काळात केलेल्या सेवेनिमित्त डॉक्टर्स व नर्सना सन्मानित केल्यावर ग्रुप फोटोट ब्र.कु. सीता व अन्य.

मालाड (फ्लेमिंगो) : टीव्ही अभिनेता भ्राता श्याम पाठक आणि त्यांच्या परिवाराला ब्र.कु. नीरजा यांनी राखी बांधल्यावर ग्रुप फोटोट.

राहुरी : राज्यमंत्री भ्राता प्राजक्त तानपुरे यांना राखी बांधताना ब्र.कु. कुंदा.

सानपाडा, वाशी : पोलिस महानिरीक्षक भ्राता रणदीप दत्ता यांना राखी बांधताना ब्र.कु. शुभांगी, ब्र.कु. शीला.

घाटकोपर : महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेचे प्रमुख भ्राता राज ठाकरे यांना राखी बांधताना ब्र.कु. प्रमिला.

पिंपरी, पुणे : पोलिस कमिशनर भ्राता कृष्ण प्रकाश यांना राखी बांधल्यावर ईश्वरी भेट देताना.

परमपिता परमात्मा त्रिमूर्ती शिवभगवानुवाच 'मन्मनाभव'।

अमृतकुंभ

अंतरंग

वर्ष १५, अंक ४. ऑक्टोबर-नोव्हेंबर २०२१

मुखपृष्ठाविषयी

दीपावली अर्थात् प्रकाशोत्सव. विजेच्या किंवा तेलाच्या दिव्यांद्वारे आपण भौतिक प्रकाश निर्माण करतो; पण आध्यात्मिक प्रकाश? तो जागविण्याकरिता आत्मज्ञान आवश्यक असते. आपण देह नाही तर आत्मा आहोत हे भान जागृत करणे म्हणजे जणू आत्मज्योत जागविणे. अशी ज्योत तेवत ठेवण्यासाठी परमात्मरूपी अखंड ज्योतीशी आपले मन-बुद्धीद्वारे नाते जोडलेले असायला हवे. एकदा हा योग साधला म्हणजे सद्गण विकसित होऊ लागतात, मनुष्यात्मा कर्मकुशल होऊ लागतो. हीच खरी आध्यात्मिक उंची गाठणे आहे. आकाशकंदील आपण वर टांगतो आणि त्याचा प्रकाश मनाला लोभवितो. त्याप्रमाणे आध्यात्मिक उंची गाठणारा योगी इतरांच्या आयुष्यात आध्यात्मिक प्रकाशाची दिवाळी घडवून आणतो, हेच मुखपृष्ठातून दर्शविले आहे.

- प्रकाशक अमृतकुंभ

१. संपादकीय... याचसाठी केला होता अट्टाहास	२
२. दादी जानकीजी : एक सन्मित्र	४
३. शिवबाबांची जादूची मुरली (कविता)	६
४. किकिनो तोंकी	७
५. सर्व श्रेष्ठ दान (कविता)	८
६. परास्वी जीवनाचा महामंत्र	९
७. शिकण्यासारखं बरंच काही...	११
८. स्नेह, साहस व रमणीकतेच्या मूर्ती - दादी मनोहर इंद्राजी!	१२
९. जाँको राखे साई	१६
१०. पाच स्वरूपांच्या अभ्यासाचे महत्त्व	१८
११. मी पुनरुज्जीवित होणे शिकले	२१
१२. चिंतन	२३
१३. परीकथा	२४
१४. बाबांनी मला साक्षर बनविले	२६
१५. सेवावृत्त	२८

फोटो, लेख इत्यादी पाठविण्याचा पत्ता :

संपादक - अमृतकुंभ, द्वारा : प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्
ए-१०, वर्षा अपार्टमेंट, छत्रपती शिवाजी सोसायटी,
कोपरी कॉलनी, ठाणे (पूर्व)-४००६०३
फोन : ०२२-२५३२२२०८
E-mail : info@amrutkumbh.com

वर्गणी पाठविण्याचा पत्ता :

ब्र. कु. गोदावरी, प्रकाशक अमृतकुंभ
द्वारा : प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्, ए-१०, वर्षा अपार्टमेंट,
छत्रपती शिवाजी सोसायटी, कोपरी कॉलनी,
ठाणे (पूर्व) - ४००६०३ मोबाईल : ९८२००२३०९२

Printed, published by B.K.Godevari on behalf of Prajapita Brahmakumaris Ishwariya Vaidya Vidyalaya. Printed at Perfect Prints 22, Jyoti Industrial Estate, Nooribaba Dargah Road, Near Makhmali Talao, Thane (west), pin 400601. Published at Prajapita Brahmakumaris Light House, Wagle Estate, Thane (west), Pin - 400604, Maharashtra. Editor : Mr. Sachin Vinayak Upachye.

वार्षिक वर्गणी रु. ७५/-, आजीव सभासद वर्गणी रु. १,४००/-

E-magazine साठी पुढील संकेतस्थळाला (वेबसाईटला) भेट द्या - www.amrutkumbh.com.

संपादकीय ...

याचसाठी केला होता अद्वाहास

जीवनाचे ध्येय काय? या प्रश्नाची असंख्य उत्तरे मिळू शकतील. जितक्या व्यक्ती तितक्या प्रकृती. संत तुकारामांनी याचे उत्तर दिले आहे - याचसाठी केला होता अद्वाहास, शेवटचा दिस गोड व्हावा. अध्यात्मात सगळा खटाटोप त्या एका क्षणासाठी असतो. कोणता तो क्षण? अर्थातच देह त्यागाचा. त्या क्षणाला परमेश्वराच्या आठवणीत देह सुटावा म्हणून सगळी घडपड. म्हणजे जीवन जगायचे ते मरणाच्या दिवसाकडे एक प्रकारे डोळे लावूनच. पण याचा अर्थ कुढत, दुःखी होत दिवस ढकलणे नव्हे, तर शानदार रीतीने देह सोडायचा, जेणेकरून जगण्याचे सार्थक झाले असे स्वतःला आणि इतरांनाही वाटावे. या विषयाच्या खोलात जाण्यापूर्वी एका सुप्रसिद्ध लेखकाची एक कथा पाहूया.

'हॅन्स अँडरसन' नावाच्या डॅनिश लेखकाने 'द लिटिल मॅच गर्ल' नावाची एक कथा लिहिली. त्याच्या गाजलेल्या अनेक कथांपैकी ही एक. शंभर दीडशे वर्षांपूर्वीची कथा आहे. आगपेट्या विकणाऱ्या गरीब मुलीला खिसमसच्या आदल्या दिवशी म्हणजे २४ डिसेंबरला सकाळपासून आगपेट्या विकण्यात काहीच यश येत नाही. त्यामुळे वडील मारतील या भीतीने ती घरी जाऊ इच्छित नसते. शेवटी दोन घरांच्या मधल्या बोळात बसते आणि समोरच्या घरात चाललेल्या खिसमसच्या तयारीने तिचे मन त्यात रमू लागते. वाढणाऱ्या थंडीपासून बचाव करण्यासाठी ती एक एक काडी ओढू लागते. करता करता तीनच काड्या उरतात. त्या

जे कर्म ईश्वराच्या आठवणीत केले जाते,
ते पुण्य कर्म असा सोपा हिशेब आहे.
कर्म करताना स्वतःस आत्मा समजून
निराकार शिव परमात्म्याच्या आठवणीत
रमणे म्हणजे पुण्यसंचय करणे.

भाबड्या जीवाला काड्या ओढून काय उष्णता मिळणार! तीन काड्या जळताना तिला तीन स्वप्ने दाखवून विज्ञातात. पहिल्या स्वप्नात ती स्वतःला खिसमस साजरा करत असताना पाहते. दुसऱ्यात ती उल्कापात पाहते आणि तिला आपल्या दिवंगत प्रेमळ आजीची आठवण होते. तिसऱ्या स्वप्नात तर चक आजी येते आणि तिला घेऊन जाते. सकाळी लोक पाहतात तर, एक लहान मुलगी थंडीने काकडून, गारटून गेल्याचे दिसते. सगळेच हळहळतात. पण त्या मुलीच्या चेहऱ्यावर निरागस हसू असते. प्रत्येकाला त्याविषयी कुतूहल असते; पण ते कुणाच्या आकलनाच्या पलीकडे असते.

म्हटले तर या कहाणीला

कल्प अंत आहे आणि म्हटले तर त्यात एक संदेश आहे. मुलीचा देहत्याग आपल्याला सुचवितो की जीवन कसे घालवले यापेक्षा मृत्यूसमयी मन कसे होते? कुठल्या मनःस्थितीत देह त्यागला? ज्या क्षणाला अध्यात्म मनांत रुजायला लागते त्या क्षणाला नकळत देह त्यागाची तयारी सुरू होते. आयुष्यात चांगली कर्मे केली असतील तर अंतिम काळ कठीण येणार नाही असे म्हणता येईल. ही स्थिती साधायची असेल तर काय प्रकारचे विचार जोपासले पाहिजेत?

१. सदैव समजावे मृत्यू समीप आहे. म्हणजे घाबरून नव्हे तर मृत्यूच्या आठवणीने आपल्या हातून वाईट कर्म घडणार नाही. मातेश्वरी जगदंबा (प्र.ब्र.कु.ई.वि.वि.)

च्या सर्वप्रथम प्रमुख संचालिका) नेहमी सांगत 'हर घडी अंतिम घडी समझो'. संस्कृतात म्हटले आहे - गृहितेव केशेषु मृत्युनां धर्ममाचरेत् म्हणजे मृत्यूने केसांना धरले आहे अर्थात् इतका समीप आहे असं समजून धर्माचरण करावे.

२. देहभानाच्या पार पलीकडे जाण्याची घोर तपश्चर्या केली असेल तर ताच्या लोण्यातून जसा केस सहज काढावा तसा देह सुटू शकतो. मी एक वैतन्य आत्मा आहे, देह नाही. हा देह म्हणजे परमेश्वराकडून मिळालेले एक उत्तम माध्यम आहे; पण ही 'त्या'ची ठेव आहे. मी नाममात्र आहे. हे सतत जाणिवेच्या पातळीवर अनुभवलं पाहिजे. नुसतंच शाब्दिक स्तरावर नव्हे.
३. या सृष्टीरूपी रंगमंचावरचा काळ कधीही संपू शकतो. आपली भूमिका कधीही बदलू शकते अर्थात् माझा देह सोडायची वेळ कधीही येऊ शकते. हा विचार मनांत जागता राहिला तर सुंदर अनुभूती होते. यातून शुष्क वैराग्य येत नाही. आपल्यावर कधीही देह सोडायची पाळी येईल हे भान राहिलं तर आपण अधिक जबाबदारीने वागायला लागतो.
के. ई.एम इस्पितळातल्या माजी डीन डॉ. ओक वांनी लिहिलेल्या एका लेखाच्या आधारे आपण म्हणू शकतो - मरणासन्न असलेल्या अनेक माणसांच्या मनांत विचारांचं काहूर माजते. मृत्यू डोळ्यासमोर दिसत असतो आणि आपण केलेल्या चुका डोळ्यासमोर तरळू लागतात. ज्यांना क्षमा करायला हवी होती त्यांना क्षमा केली नाही, क्षमा मागायची तर अहंकारामुळे लांबणीवर टाकत गेलो. एक ना अनेक तरंग उमटत राहतात. चांगले वागणाऱ्या माणसाच्या मनांत चांगले विचारही शेवटपर्यंत येऊ शकतात. पश्चातापाची वेळ येऊ नये असे वाटत असेल तर, साहजिकच आपण चांगले वागू लागतो. असं भान ठेवणारी व्यक्ती कधीही आपली जबाबदारी झटकून वागत नाही, उलटपक्षी कर्तव्यदक्ष बनून वागते. उद्याचे काम आजच करू पाहते. कर्मांत कुठल्याही प्रकारची गुंतागुंत

होणार नाही याविषयी सावध राहते. प्र.ब्र.कु. ई.वि.वि. संस्थेच्या अनेक साधकांनी राजयोगाचे तेज प्रकट करून देहत्याग केला. दादी पुष्पशांता, दादी हृदयमोहिनी, दादा विश्व किशोर, भ्राता जगदीशचंद्र हसिजा अशी अनेक नावे घेता येतील. जाणीवपूर्वक आपले मनोव्यापार आवरते घेऊन देहत्याग केल्याची ही सर्व उदाहरणे होत.

४. आयुष्यभर 'मी मी' करून त्याचा फोलपणा लक्षात नाही आला तर 'सगळं मुसळ केरात' अशी स्थिती होते. समर्थ रामदास स्वामींनी म्हटले तसे 'मना पाहता सत्य हे मृत्युभूमी । जिता बोलती सर्वही जीव मी मी।। मी म्हणजे 'आत्मा' हे भान असेल तर देहाशी निगडीत 'मी'पणा गळायला लागतो. माझे नाव, माझी संपत्ती, इत्यादी अनेक 'मी'पणाची कवचे छिली पडतात.
५. वरती उल्लेख केलेल्या सुभाषितातील धर्माचरण म्हणजे काय? मुळात धर्म म्हणजे 'धारणा.' कशाची धारणा तर पवित्रतेची, शांततेची व सर्व गुणांची धारणा. लौकिक अर्थाने धर्म म्हणजे हिंदू, मुसलमान इत्यादी धर्म केवळ जन्मामुळे लाबले जातात. अमुक कुटुंबात जन्म घेतला म्हणून आपण त्या कुटुंबातील समजुतीनुसार स्वतःचा तो धर्म मानू लागतो. पण आत्म्याचा मूळ धर्म 'शांतता, प्रेम इत्यादी गुण' हाच आहे. तीच आत्म्याची खरी ओळख आहे. आत्म स्थितीत राहणे हेच धर्माचरण आहे. जे अविनाशी आहे, शाश्वत आहे त्याला 'सत्य' म्हटले तर विनाशी देह एक प्रकारे असत्य म्हणता येईल. अविनाशी सत्य आत्म्याच्या स्मृतीत राहणे म्हणजेच सत्य धर्माचरण नव्हे का? अशा सत्य धर्माचरणाने जगातील धर्माविषयीच्या भ्रामक समजुतीमुळे होणारे वादविवाद, मतभेद संपुष्टात यायला वेळ लागणार नाही.
६. राजयोग या शब्दातील योग म्हणजे जोडणे. शिव परमात्म्याशी बुद्धी जोडण्याची दीर्घ सवय असेल तर मन-बुद्धी-संस्कार रूपी सूक्ष्म कर्मोद्रेयांवरही हुकूमत मिळवता येते. राज्य गाजवता येते. अशी हुकूमत जितकी प्रबळ तितका प्रकृतीचा आत्म्यावर प्रभाव क्षीण. त्याद्वारेच

(पान क्र. २५ वर)

दादी जानकीजी : एक सन्मित्र

ब्र.कु. गोपी दीदी, लंडन

ब्र. कु. गोपी दीदी, गेली अनेक वर्षे परदेशात राहून ईश्वरी सेवा करत आहेत, त्यांना दादी जानकीजींचा अतिशय निकट सहवास लाभला. त्यांनी दादीजींसोबत लंडनच्या सेवाकेंद्रावर अनेक वर्षे काढली आहेत. त्यांच्या हृद्य आठवणींपैकी काही येथे देत आहोत. त्यांच्याच शब्दांतील हा अनुभव आहे. वाचकांसाठी या आठवणी नक्कीच प्रेरणादायी ठरतील ही आशा आहे.

एकदा मी प्रकाशमणी दादीजींना एक प्रश्न केला - दादीजी 'अव्यक्त बापदादा' तुमच्यावर इतकी प्रेमवृष्टी करतात, त्यामागचे गुपित काय आहे? दादीजी हसून म्हणाल्या, 'मी जेव्हापासून या मार्गावर चालू लागले तेव्हापासून माझी दृष्टी कुणा व्यक्तीत किंवा एखाद्या वस्तूतदेखील कधीच

गुंतली नाही. मनामध्ये 'एक बाबा दुसरे कोणीच नाही' ही स्वाभाविक अवस्था आहे. हाच प्रश्न मी हृदयमोहिनी (गुलजार) दादीजी आणि दादी जानकीजींनाही केला. गुलजार दादीजी म्हणाल्या, "माझ्या रोमारोमांत, संस्कारात फक्त बाबाच वसले आहेत दुसरे कुणीच नाही. माझं जग, माझं विश्वच बाबा आहेत, त्यामुळे बुद्धी इतरत्र भटकतच नाही." दादी जानकीजींचं उत्तर होतं- "बाबा आणि त्यांची ज्ञानमुली मला सुरुवातीपासून इतकी प्रिय आहे की जणू तेच माझे प्राण आहेत. त्यामुळे मी बाबांचा शब्द किंवा आज्ञा कधीही खाली पडू दिली नाही. बाबांच्या प्रत्येक इशान्याचे मी तंतोतंत पालन केले. साकार बाबांचे अनुकरण करताना कायम एकनिष्ठ, प्रामाणिक आणि आज्ञाधारक राहिले." या सर्व दादींच्या मनातले भाव टिपायचे झाले तर म्हणावं

छोट्या-मोठ्या गोष्टींत
व्यर्थ वाचेत रमल्यामुळे
त्याचे अनिष्ट परिणाम
शरीरावर होतात. शरीरावर
त्याचं सूक्ष्म ओशं पळतं

लागतं 'घनश्याम नयनी आला, सखे मी काजळ घालू कशाला?' त्यांचं सर्वस्व फक्त 'बाबा' आहेत.

दादी जानकीजींच्या दीर्घ सामिप्याचा मी लाभ घेतला. त्यांच्याबद्दलच्या आठवणींच्या डोहात खोल बुडी घेतली, तर मी भावविभोर होण्याचीच पाळी येईल; पण तरी काही

आठवणी सांगते. एक-दोन ओळींत दादीजींचे वर्णन कर म्हणून कुणी मला सांगितले तर मी म्हणेन-

चंदनाचे हात पायही चंदन। परिसा नाही हीन कोणी अंग।
दीपा नाही पाठी पोटी अंधकार। सर्वांगे साकर अवधी गोड।।

दादीजी प्रेम करत तेव्हा पावसाप्रमाणे वरसत. ऑक्सफोर्डच्या रिट्रीट सेंटरवर सेवेची खूप लगबग असे, तेव्हा वेळात वेळ काढून त्या आम्हाला भेटत आणि प्रत्येकीला आपल्या कुशीत घेत. तो क्षण कायमच अविस्मरणीय असे. एकदा स्वयंपाकघरातले काम आटपून मी आपल्या खोलीत जायला निघाले तेव्हा रात्रीचे साधारण अकरा वाजले असावेत. दादीजींच्या शयनकक्षावरूनच पुढे माझी खोली होती. त्यांच्या खोलीचे दार नेहमीच उघडे असे. माझी प्रकृती त्या दिवशी थोडी नरम गरम होती. डोकं

दुखत होतं, पोटही दुखत होतं. मी आपली गुपचूप मान खाली घालून दादीजींच्या समोरून निसटण्याच्या बेतात होते. नेमके दादींनी पाहिले आणि म्हणाल्या, "गोपी, जरा ये बरं!" मी आत गेले तेव्हा दादी एका छोट्या ब्र. कु. समूहाला भेटत होत्या. त्या समूहाशी बोलताना मला यज्ञप्रसाद घेऊन यायला सांगितले व नंतर बाजूला बसवले. दहा मिनिटांनी आलेली मंडळी निरोप घेऊन गेली. मला त्यांनी विचारले, "ठीक आहेस ना?" मी खरं काय ते सांगितलं. "मला त्याचे तरंगप्रवाह समजले," त्या म्हणाल्या. पुढे त्यांनी सांगितलं, "म्हणूनच तुला मी बोलावलं आता मी तुला एक गुपित सांगते. झोपताना कधीही जड अंतःकरणाने, डोक्यावरच्या ओझ्यासकट झोपू नये. स्वतःला हलकं, मोकळे करावं आणि मगच झोपावं." त्यांचे शब्द माझ्यासाठी सखड्या आईप्रमाणे होते, ते काळजाला भिडले. त्यांच्या प्रेम करण्यात ईश्वरी ज्ञान ओतप्रोत भरलेले असे आणि ज्ञान देताना प्रेमही तसेच भरलेले असे. साकार बाबांची प्रतिमूर्तीच होत्या जणू.

असाच एक प्रसंग आठवतो. ज्ञानसरोवरला एका कार्यक्रमाची लगबग होती. सकाळी दहा वाजता मला ठरल्या ठिकाणी जायचे होते आणि त्या गडबडीत मी नाश्ता टाळायचे ठरविले. नेमक्या दादीजी समोर आल्या आणि विचारले, "नाश्ता केलास?" मी आपली गप्प. पुन्हा विचारलं तरी मी तशीच. मग त्या काहीच बोलल्या नाहीत. सरळ माझा हात धरून जेवणाच्या खोलीकडे नेलं. त्यांच्यासाठी ठेवलेला नाश्ता मला स्वतःच्या हाताने वाढला. मी खायला घेणार तेवढ्यात माझ्या हातात स्वतःचा हात गुंफवून मला चक्क भरवलं. त्याक्षणी मला वाटलं दादी नव्हे अव्यक्त बापदादाच मला खाऊ घालत आहेत. माझं खाणं पूर्ण होईपर्यंत त्यांनी खाल्लंही नाही. आज मागे बळून पाहताना मला वाटतं, मी त्या दिवशी काहीतरी सांगून वेळ मारून नेली असती तर त्या दिव्य अनुभवास कायमची मुक्ती असते.

'अखंड सावधान असावे साधकाने' तशा त्या कायम विवेकयुक्त असत. पुष्कळ वर्षांपूर्वीची गोष्ट आहे. ऑक्सफोर्डमध्ये एकदा दादीजींची मुलाखत नेव्हीलभाई घेत

होते आणि मी दुभाषाचे काम करत होते. सोबत बसलेल्या ब्रायनभाईबद्दल नेव्हीलभाईने प्रश्न केला. त्याने विचारले, "या ब्रायनभाईला तुम्ही गेली पंचवीस वर्षांहून अधिक काळ ओळखता. त्यांची काही वैशिष्ट्ये सांगा." दादींनी मोघम उत्तर दिले, "तो किती छान यज्ञसेवा करतो ते आपण सगळेच पाहतो. सगळ्यांना त्याचा चांगला परिचय आहे." तरीसुद्धा नेव्हीलभाईने खोदून खोदून विचारणायला सुरुवात केली. त्यावर दादीजींनी दिलेले उत्तर फारच मनोज्ञ होते. त्या म्हणाल्या, "मी आज त्याचे गुण प्रकटपणे सांगितले तर उद्या त्यालाही माझे अवगुण प्रकटपणे सांगण्याचा अधिकार प्राप्त होईल. मला संबंधातील असल्या मनोव्यापाराच्या खेळात पढायचे नाही. मी आणि माझा आध्यात्मिक पुरुषार्थ यावरच मी लक्ष केंद्रित करते. इतर फापटपसान्यात मी वेळ घालवतच नाही." माझ्या दृष्टीस त्या कायमच एक अलिप्त आणि प्रेमळ योगिनीच दिसल्या.

दादीजींनी एकशेतीन वर्षांचे तरतरीत आयुष्य जगासमोर उदाहरण म्हणून ठेवले. त्या सफल आयुष्याचे गुपितच एका प्रसंगातून मला उघड झाले. त्यांनी 'वेळ, शक्ती, चाणी आणि सर्वच गोष्टी' जरासुद्धा व्यर्थ दवडल्या नाहीत. जेव्हा शांतीवनचे बांधकाम सुरू होते तेव्हाची ही गोष्ट आहे. आम्ही पांडवभवनातून घाटरस्त्याने शांतीवनाकडे जायला निघालो. गाडीत दादीजींनी आपले ई-मेल वाचायला सुरुवात केली. अगदी काही वेळातच मला थोडेसे अस्वस्थ वाटू लागले. कदाचित् घाटरस्त्यामुळे थोडे मळमळू लागले. मी गाडी थांबवून बाहेर आले. मोकळा श्वास घेऊन पाणी वगैरे प्यायल्यावर बरे वाटले. पुन्हा गाडीत बसल्यावर दादीजींनी क्षणभर माझ्याकडे पाहिले मात्र. नंतर आपला चश्मा थोडा खाली करून माझ्याकडे बघत म्हणाल्या, "तुला असा त्रास होता कामा नये." माझ्या मनाची जरा तगमगच झाली त्यांच्या शेन्याने. मी म्हटले, "दादीजी कदाचित् तुमच्या जागी दुसरं कुणी असतं तर मला म्हटलं असतं, तुला पाणी वगैरे काही हवंय का? तू ठीक आहेस ना? दादी तुमचं बरं आहे, गाडीत तुम्ही ज्युस पिता, तर कधी विश्राम करता तर

कधी वाचन...'' त्यावर त्या हसू लागल्या आणि म्हणाल्या, "तुम्ही मंडळी छोट्या मोठ्या स्वरूपात वेळ, शक्ती, चाणी आणि कर्म, व्यर्थ दवडता." मग त्यांनी माझं लक्ष वेधून विचारलं, "दुपारच्या जेवणाच्या वेळी तू वाचा व्यर्थ का दवडलीस? तुझ्या त्या व्यर्थ गोष्टींचे तरंगप्रवाह माझ्यापर्यंत येऊन पोहोचले. छोट्या-मोठ्या गोष्टीत व्यर्थ वाचेत रमल्यामुळे त्याचे अनिष्ट परिणाम शरीरावर होतात. शरीरावर त्याचं सूक्ष्म ओझं पडतं, या कारणास्तव तुम्ही मंडळी छोट्या छोट्या गोष्टीत थकून जाता." मी मनोमन दादीजींना 'धन्यवाद' दिले. माझी नस त्यांनी अचूक पकडल्यामुळे मला इतका आनंद झाला! त्यांचं मित्रत्वाचं नातं अंतरात्म्यापर्यंत जाऊन भिडणारं होतं. भौतिक पातळीवरचं ते वरकरणी नातं नव्हतंच मुळी. त्यांच्या माझ्यातील या अलौकिक मित्रत्वाकडे पाहताना एका संस्कृत सुभाषिताची आठवण होते. ते सांगून मी समारोप करते.

पापत्रिवारयति योजयते हिताय
गुह्यानि गूहति गुणान् प्रकटीकरोति।
आपद्गतं न च जहाति ददाति काले
सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः॥

सरलार्थ - जो पाप निवारण करतो म्हणजेच पाप कर्मापासून आपल्याला परावृत्त करतो, आपल्या हितासाठी झटतो, आपली गुपिते गुप्तपणे पोटात सामावून ठेवतो आणि गुण प्रकट करतो. आपत्तीच्या काळात आपल्यासोबत ठामपणे उभा राहतो त्यालाच सन्मित्र लक्षण म्हणावे असे संतमंडळींनी सांगून ठेवले आहे.

भावानुवाद : ब्र.कु. महेश, पनवेल

महाभारतातील यक्षप्रश्न -

१) सर्वश्रेष्ठ लाभ कोणता?

उत्तर : निरोगी काया लाभणे ही मोठी भाग्याची गोष्ट आहे. चांगले शरीर असेल तर अध्यात्म साधणे सोपे होऊ शकते, अन्यथा व्याधीनिवारणात विचारशक्ती, वेळ इत्यादींचा अपव्यय होणे स्वाभाविक होते.

शिवबाबांची जादूची मुरली

बाबा तुझ्या मुरलीत काय आहे रे
बाबा तुझ्या मुरलीत जादू आहे रे
बाबा तुझी मुरली ज्ञानाने भरली
ज्ञानानी सारी मायाजीत झाली
बाबा तुझ्या मुरलीत काय आहे रे
बाबा तुझ्या मुरलीत जादू आहे रे ॥१॥

बाबा तुझी मुरली शांतीने भरली
शांतीने सारी क्रोधमुक्त झाली
बाबा तुझ्या मुरलीत काय आहे रे
बाबा तुझ्या मुरलीत जादू आहे रे ॥२॥

बाबा तुझी मुरली पवित्रतेने भरली
पवित्रतेने वृत्ती बदलली
बाबा तुझ्या मुरलीत काय आहे रे
बाबा तुझ्या मुरलीत जादू आहे रे ॥३॥

बाबा तुझ्या मुरलीत योगाची शक्ती
योगाने सारे पाप भस्म होती
बाबा तुझ्या मुरलीत
बाबा तुझ्या मुरलीत सेवेची शक्ती
सेवेने मिळते दिव्य अनुभूती
बाबा तुझ्या मुरलीत काय आहे रे
बाबा तुझ्या मुरलीत जादू आहे रे ॥४॥

बाबा तुझी मुरली प्रेमाने भरली
आनंद सुखाची भरती आली
बाबा तुझी मुरली धारणेने भरली
करूनी धारण विदेही झाली
बाबा तुझ्या मुरलीत काय आहे रे
बाबा तुझ्या मुरलीत जादू आहे रे ॥५॥

ब्र.कु. लता, देगलूर

किकिनो तोकी (अर्थात् कसोटीचे क्षण)

ब्र.कु. मिड्डुए, टोकियो

जपानमध्ये सर्वशक्तीवान परमात्म्याचे कार्य ब्र.कु. सेवाकेंद्राद्वारे कसे सुरू झाले आणि आलेल्या अडचणींवर कशी मात करता आली त्याबिषयीचा हा अनुभव थोडक्यात देत आहोत.

१९९८ च्या सुमारास टोकियो येथील सेवाकेंद्राची सुरुवात झाली आणि आज चाळीस ते पन्नास भाऊ-बहिणी येथे ईश्वरी ज्ञान-योगाचा लाभ घेत आहेत. इतक्या दीर्घ कार्य प्रवासाची एकूण कथा मला तुमच्यापर्यंत पोहोचवायची आहे. विशेषकरून बाबांच्या मदतीची प्रत्यक्ष कहाणीच मी मांडत आहे.

खऱ्या अर्थाने टोकियोत सेवाकेंद्र सुरू झाले ते एका बंगलीवजा घरात. आपल्या संस्थेने भाडेतत्वावर जागा घेऊन कार्य सुरू केले. येणाऱ्या भाऊ-बहिणींची संख्या यथावकाश वाढत गेली. अनेकांनी ईश्वरी ज्ञान व राजयोगाचा यथाशक्ती लाभ घेण्यास सुरुवात केली. पाहता-पाहता काळ पुढे सरकत होता आणि भाडेकरार एकेक वर्षाने आम्ही वाढवत गेलो. टुमदार, हवेशीर बंगलीत सगळं काही छान चाललं होतं. तीन-चार बहिणी आरामात राहू शकत होत्या. ही जागा सोडून आपल्याला दुसरी जागा घ्यावी लागेल असे ध्यानीमनीही नव्हते.

एक दिवस अचानक बंगल्याच्या मालकाचा निरोप आला, लवकरात लवकर जागा रिकामी करा. मालकाला व्यवसायात मोठे नुकसान झाले होते, त्यामुळे ती बंगली

विकून पैसे उभे करण्याची गरज निर्माण झाली. ती जागा विकत घ्यायची तर, मालकाच्या मागणीनुसार पैसे उभे करणे ब्रह्माकुमारी संस्थेस शक्यच नव्हते. तसेच अचानक सगळा बाड-बिस्तारा गुंडाळून जायचे कुठे हा यक्षप्रश्नच होता. जपानमध्ये कायद्याचे संरक्षण भाडेकरूस अधिक आहे. त्याला

अचानक कुणी रस्त्यावर आणू शकत नाही. आम्हा ब्र. कु. मंडळींना मालकाची अडचणही समजत होती. आम्हाला त्याची अडवणूकही करावची नव्हती; पण आम्ही कुठे जायचे हा देखील प्रश्न होता. मात्र मालक, परिस्थितीने गांजला असल्याकारणाने त्याने तगादा लावायला सुरुवात केली.

आम्हाला पुरेसे पैसे उभे करून नवीन जागेवर सेवाकेंद्र हलविण्यास एक वर्षभर लागणार असे दिसत होते. तितका वेळ द्यायला मालक मात्र तयार नव्हता.

आम्ही तशाच परिस्थितीत नवीन जागा शोधण्यास सुरुवात केली. 'सर्वशक्तिवान बाबाच काय ते करू जाणे' हा निश्चय मनांत बाळगून प्रयत्नांस सुरुवात झाली. भाडेकरूला कायद्याचे संरक्षण जरी असले तरी भाडेकरारात स्पष्टपणे लिहिले होते - मालकाला जेव्हा गरज निर्माण होईल तेव्हा जागा रिकामी करणे भाडेकरूवर बंधनकारक आहे आणि काय

आश्चर्य! मालकाने आम्हाला जागा शांतपणे सोडण्याकरिता खूप मोठी रक्कम देऊ करण्याची तयारी दर्शविली. मूळ मालमतेच्या किंमतीच्या दुप्पटीपेक्षाही जास्त रक्कम देण्याची तयारी दाखविली. आम्ही बकिलाच्या सल्ल्यानुसार शांतपणे ताबा सोडण्याची तयारी केली. तात्पुरती नवीन छोटीशी जागा भाड्याने घेण्यात आली. ते वर्ष होते २०१६.

आता आमच्यासमोर दुसरा मोठा प्रश्न होता सामानाचा. गेल्या अठरा वर्षांत बाबांच्या सेवाकेंद्राचा सर्वांथीन झालेला विस्तार तात्पुरत्या छोट्याशा नवीन जागेत सामावणे शक्य नव्हते. नवीन जागा म्हणजे नावापुरते सेवाकेंद्र चालू ठेवण्याइतकीच होती. जपानमध्ये सामान असंच कुणालाही देऊन टाकणे कठीण आहे. त्याची विल्हेवाट लावण्याकरिता महानगरपालिकेत खूप मोठी रक्कम भरावी लागणार होती. तसेच ते सामान गाडीत भरून योग्य अधिकाऱ्यांकडे सुपूर्त करण्याकरिताही बरेच पैसे लागणार होते. बाबांच्या घरातील धनराशी या प्रसंगी वापरली जाणार म्हणजे ते पैसे आपण व्यर्थ घालवणार, त्याचे ओझे आपल्या शिरावर येणार अशी आमची भावना होती. मनोमन आम्ही बाबांना सांगितले होते. आम्हाला आपल्या धनराशीचा हा अपव्यय टाळायचा आहे.

सामानाची वासलात लावण्याकरिता आम्ही एका संकेतस्थळावर सामानाच्या फोटोसकट सगळी माहिती प्रकाशित केली. ज्याला कुणाला जे सामान हवे असेल त्याने ते निःशुल्क घेऊन जावे अशी सूचना टाकली. जपानमध्ये जुन्या वस्तू अशा विकता येत नाहीत. त्यामुळे त्या कुणीतरी राजी खुशीने घेतल्या तर ठीक, नाहीतर त्याची विल्हेवाटच लावावी लागते. 'देवाक काळजी' म्हणतात ना तसेच झाले. एक गृहस्थ सेंटरवर आले. फ्रीज इत्यादी अनेक वस्तू त्यांच्या दृष्टीस पडल्या आणि महदाश्चर्य! त्याने सगळ्यांच्या सगळ्या वस्तू आनंदाने नेल्या. सगळा प्रश्नच मिटला आणि बाबांच्या पैशाची संपूर्ण बचत झाली. या सगळ्या घटनांना चमत्कारच म्हणावा असे वाटते. तात्पुरत्या छोट्या जागेतून पुढे काय झाले ते आपण पुढील भागात पाहू. (क्रमशः)

शब्दांकन : ब्र.कु. रश्मिता, टोकियो

सर्व श्रेष्ठ दान

जन्मा आले सर्व प्राणी
जीवन आपुले जगतात
जमी थोर तेच खरोखर
जे दुसऱ्यासाठी झटतात ॥१॥

ज्योती जळते अन् विझून जाते
विझण्याआधी प्रकाश देते
घृत संपते ज्योत विझते
जळण्यात आयुष्याचे सार्थक दावते

स्वयेच खाणे ही असे प्रकृती
बळेच हिरावणे ही तर विकृती
घास देऊनि दुजा जगविणे
त्या नाच ते संस्कृती

दान, त्याग अन सहानुभूती
हीच आमुची थोर संस्कृती
ईश्वरास करावे सर्वस्व दान
अहर्निश संत करिती गुणगान

दानाचे हे प्रकार नाना
आहे माहित सर्वांना
आज आगळे दान सांगतो
श्रेष्ठ दानाचा मार्ग दावतो

कुणी करिती अन्नदान
कुणा खुणावते रक्तदान
आता करूया विकार दान
हाच उदाराचा मार्ग जाण

ब्र.कु. जयवंत
आष्टा, सांगली

यशस्वी जीवनाचा महामंत्र

ब्र.कु. शिवानी, दिल्ली

जर तुम्हाला नवीन सृष्टीची रचना करण्यास कोणी सांगितले तर तुम्ही काय उत्तर द्याल? एक क्षणभर डोळे बंद करून त्या सृष्टीची रचना स्मृतीपटलावर आणा ! कशी असेल नवीन सृष्टी? कसे असेल आपले घर, त्यातील माणसे, आपली शाळा, एकमेकांशी आपले संबंध, प्रत्येक माणसांचे आरोग्य, एकमेकांबद्दल्या भावना, बोलणे-वागणे इ. तर आपण निश्चितच अशा विश्वात राहत असू, जिथे प्रत्येकजण सुखी, आनंदी असेल.

प्रत्येकाची तब्येत उत्तम असेल. प्रत्येकाला सन्मानाची वागणूक मिळेल. घरात, बाहेर देशात सुद्धा एक सौहार्दपूर्ण वातावरण असेल. प्रकृतीची ५ तत्त्वेसुद्धा माणसाच्या

आज्ञेनुसार वागतील अशी आशा आपल्याला पूर्ण करावची असेल तर आपले संस्कार परिवर्तन करणे गरजेचे आहे.

आपण आज जे जीवन जगत आहोत त्यामध्ये राग, द्वेष, भांडण, चिडचिड या गोष्टी स्वाभाविकच आहेत असे आपण गृहीत धरले आहे. कारण आज सगळीकडे स्पर्धा आहे, आज आपणच आपले जीवन अशा वळणावर आणून सोडले आहे, जिथे फक्त दुःख आणि दुःखच आहे. तेव्हा हे असे जगणे आपल्याला मान्य आहे का? जर वात बदल करायचा असेल तर त्याची सुरुवात आपल्यापासून व्हायला हवी. साधी सरळ गोष्ट आहे. आपण आपल्यावर झालेल्या संस्कारांचे परिवर्तन करायला हवे. संस्कार परिवर्तन झाले तर आपली संस्कृती बदलेल आणि संस्कृती बदलली तर आपोआपच संसार, आजूबाजूचे जग बदलेल !

आपण आज जी जीवनशैली, संस्कृती जोपासली आहे त्यामुळे अशी दुर्दशा झाली आहे. आपण आपल्या मानसिक स्वास्थ्याकडे दुर्लक्ष केले.

आज यशाची व्याख्याच बदलली आहे. यशस्वी म्हणजे सर्व भौतिक सुखांनी परिपूर्ण माणूस म्हणजेच नीतीला काडीचेही महत्त्व नाही. जो आप-आपल्या क्षेत्रामध्ये वरच्या स्थानी किंवा अग्रेसर तो यशस्वी मग त्याने ते यश कशाही प्रकारे मिळवले असे ना का ! जो नीतिमतेची कास धरतो व यश संपादन करतो, त्याला खरा यशस्वी माणूस म्हणता येईल, समाजासाठी ज्या व्यक्तीने योगदान दिले, इतरांच्या

कल्याणासाठी कशाप्रकारे कार्य केले, इतरांसाठी झटणारा, त्यांची दुःखे दूर करून त्यांच्या जीवनात नव्या आशेचा किरण तयार करून त्यांना सुख, आनंद देणारा, खऱ्या गोष्टीची आस बाळगणारा, अशा

व्यक्तीस यशस्वी म्हणायला हवे! आपले संस्कार हे फार पूर्वापार चालत आले आहेत. आपली संस्कृतीही देव देवतांची संस्कृती आहे. आपण, आपले कुलदैवत हे अभिमानाने सांगतो, म्हणजे आपण देव-देवतांच्या वंशावळीतले देव-देवता म्हणजे कायम दुसऱ्यांना देणारा ! दुसऱ्यांच्या दुःखावर फुंकर घालून नवजीवन देणारा! तसेच आपणसुद्धा आपले आयुष्य इतरांसाठी खर्ची केले पाहिजे. दुसऱ्यांविषयी सद्भावना, प्रेम, आनंद आपल्या मनात हवा ! अशा विचारांनी प्रेरित होऊन जो समाजासाठी झटतो तो खरा यशस्वी. कारण तो एक श्रेष्ठ कार्य करत असतो आणि त्याचबरोबर पुण्यही जमा करतो. आपण जे यश संपादन केले, त्याने कोणाचा अपमान, तिरस्कार, द्वेष या भावनेतून किंवा कोणाला दुखवून तर कार्य केले नाही ना! याला

महत्त्व आहे. तसेच आज परीक्षेत प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांची मानसिक अवस्था कशी होती. त्या विद्यार्थ्यांनी भय, चिंता, काळजीच्या वातावरणात तर अभ्यास केला नाही ना! कारण आजकाल पहिला येणाऱ्या विद्यार्थ्यांला अतिशय मेहनत करावी लागते दरवर्षीच आपण पहिले आले पाहिजे या दडपणाच्या ओझ्याखाली तो वावरतो. जर आपल्याला परीक्षेत म्हणावे तसे यश नाही मिळाले तर समाजात आपल्याला काय स्थान असेल याच विवंचनेत अनेक विद्यार्थी अभ्यास करत आहेत. या अशा सततच्या दडपणामुळे त्यांची मानसिक अवस्था एवढी खालावली आहे की ते टोकाचा निर्णय घेऊन आत्महत्येस देखील प्रवृत्त होतात. मोठ्या दडपणाखाली वावरणाऱ्या देशांत, भारत खूप वरच्या क्रमांकावर आहे, असे जागतिक आरोग्य संघटनेने म्हटले आहे. आपला भारत देश जो धर्म, अध्यात्म, योग यांच्या पायावर भक्कम उभा होता तोच आज नैराश्याच्या गर्तेत जाऊ पाहत आहे. कारण सहजच आहे, आपण आज जी जीवनशैली, संस्कृती जोपासली आहे त्यामुळे अशी दुर्दशा झाली आहे. आपण आपल्या मानसिक स्वास्थाकडे दुर्लक्ष केले. कायम सतत चढाओढ, स्पर्धा, मला अजून हे हवे, ते हवे या उद्देशाने आपण स्वतःच्या पायावरती धोंडा पाडून घेतला आहे. हे बदलायला हवे ! आपण सर्वच बाबतीत मग ते बुद्धी, चातुर्य, आरोग्य वा मानसिक स्वास्थ्य. सर्वांत आपण परिपूर्ण असायला हवे ! संस्कारांमध्ये देखील! आपण एक प्रतिज्ञा करूया की 'कोणतीही परिस्थिती असो वा काहीही घटना घडोत, मी माझी स्थिती ढासळू देणार नाही. मी सदैव शांत, विनयशील वृत्तीने वागेन. मी देणारा दाता आहे, तेव्हा सभोवती मी आनंद, प्रेम, सुख, शांती यांच्या लहरी पसरवून स्वतःबरोबरच इतरांचेही धाम्य घडवीन.

आपण जे काय बघतो, वाचतो, ऐकतो त्यावर आपण काय विचार करतो हे अवलंबून असते. आजकाल प्रत्येकजण टी. व्ही. (दूरचित्रवाणी), मोबाईल (भ्रमणध्वनी) यांच्या आहारी गेला आहे. आपण स्वतःला वळण लावून घ्यायला हवे. आपले विचार, संस्कार बदलायचे असतील तर आपण

आपल्या दिनचर्येकडे गांभीर्याने पहायला हवे. आपल्या दिवसाची सुरुवात जर पवित्र, मंगलमय वातावरणात केली, तर दिवसभरातील विचार शक्तिशाली, दुसऱ्यांच्या विषयी सद्भावना असणारे, प्रेमपूर्ण बनतील. जर एक तास दिवसाची सुरुवात आपण परमपिता परमात्म्याच्या आठवणीत राहून केली तर जे सात्त्विक वातावरण तयार होते ते आपल्या विचार प्रणालीस पोषक ठरते. आपल्या मनांत दुसऱ्यांच्या प्रती सद्भावना जागृत होते. एकता, सन्मानाची वागणूक आपल्या वर्तमानातून इतरांना ती जाणवते. महिन्याभरातच आपल्या लक्षात येईल की शांतचित्त राहण्यासाठी काहीच करायची गरज नाही तर शांतता हा माझा अंगभूत, स्वधर्म आहे याची जाणीव होईल. अशाप्रकारे आपल्या संस्कारांचे परिवर्तन होऊन समाज जागृती होईल.

जेव्हा आपण माध्यमांच्या आहारी जाऊन रात्री झोपेपर्यंत सतत टीव्ही, मोबाईल बघत असतो, तेव्हा तेच सगळे विचार आपल्या झोपेत असतात. आपले शरीर झोपलेले असते; पण मन मात्र जागेच असते. सकाळी उठलो तरी ताजेतवाने वाटत नाही. दिवसभर मरगळल्यासारखे वाटते. तेव्हा झोपायच्या आधी एक तास आपण परमात्मचित्तनात घालवायला हवा. त्या सात्त्विक विचारांतच आपण झोपलो तर आपल्या मनात रात्रभर तेच विचार घोळत राहतील. त्यामुळे आपले शारीरिक तसेच मानसिक आरोग्यही सुधारेल. चांगल्या शुद्ध, पवित्र विचारांनीच आपली दिनचर्या सुरू होईल. त्याचप्रमाणे आपण दिवसभरात नकारात्मक गोष्टींच्या आहारी न जाता सकारात्मक दृष्टीने विचार केला तर यामुळे आपले परिवर्तन घडू शकेल. जेवतानासुद्धा आपण काही नियम पाळले पाहिजेत. जेवण करताना आपण ह्या गोष्टींचा विचार केला पाहिजे. जेणेकरून ते अन्न न राहता एक प्रसाद बनेल. असा प्रसाद आपण दिवसभर ग्रहण केला तर त्या अन्नाद्वारे आपल्या चांगल्या विचारांना बळकटी मिळेल. सर्वांत महत्त्वाचे म्हणजे असे जेवण आपण जर आपल्या घरीच बनवले, तर त्या सात्त्विक अन्नाची गोडीच काही

(पान क्र. २२ वर)

ब्रह्मावत्सांकरिता

शिकण्यासारखं बरंच काही...

(भाग - १)

ज्ञानमुरली श्रवणाचे महत्त्व

ब्र.कु. सुभाष, ज्ञानस्सोवर, आवू पर्वत

भ्राता जगदीशचंद्र, संपूर्ण ईश्वरी परिवारातील एक आदर्श व्यक्तिमत्त्व होऊन गेले. परमात्मा शिवबाबांच्या महावाक्यांच्या आधारे त्यांनी दोनशेहून अधिक ग्रंथलेखन केले. संस्थेचे प्रमुख वक्ता आणि प्रमुख लेखक अशा दोन्ही जबाबदाऱ्या शेवटपर्यंत समर्थपणे निभावल्या. त्यांच्या जीवनातील काही वेचक प्रसंगांतून आपण सर्वजण नक्कीच पुष्कळ गोष्टी शिकू शकतो. 'शिकण्यासारखं बरंच काही'... या सदरातून भ्राता जगदीशजींच्या जीवनातील काही प्रेरक प्रसंग वाचकांपर्यंत पोहोचवत आहोत.

दिल्लीतील 'शक्तिनगर' सेवाकेंद्राच्या ब्र. कु. लताबेन यांनी जगदीशभाईविषयीचा एक प्रेरणादायक प्रसंग सांगितला. शिवबाबांच्या महावाक्यांचे प्रत्यक्ष स्वरूप म्हणजे 'ज्ञानमुरली' हे सर्व ब्रह्मावत्स जाणतातच. शक्तिनगर सेवाकेंद्रावर भ्राताजींनी एक दंडक घालून दिला होता. सकाळच्या मुरली क्लासच्या वेळेत इतर कुठलीही सेवा करायची नाही. जी काही सेवा करायची आहे ती मुरली क्लासच्या आधी पूर्ण करायची किंवा नंतर करायची. मुरली क्लासच्या वेळेत फक्त श्रवण आणि मुरलीद्वारे मिळणाऱ्या ज्ञानबिंदूंची टिपणे घेणे इतकंच करायचं.

एकदा मुरली क्लास पूर्ण होण्याआधीच एक बहीण उठली आणि स्वयंपाक घरात गेल्याचे भ्राताजींनी पाहिले. त्यांनी मुरली संपताक्षणी स्वयंपाकघरातील इंटरकॉमवर संपर्क साधला. पलीकडून त्या उठून गेलेल्या बहिणीने उत्तर दिले, "मी अमुक-तमुक बोलत आहे." भ्राताजींनी प्रथम सांगितले, "स्वतःचा योग्य तो सन्मान राखायला आपले आपणच शिकले पाहिजे. जर आपण स्वतःला यथोचित सन्मान नाही दिला, तर इतरही आपला योग्य आदर करणार नाहीत." या

वाक्याने ती बहीण गडबडून गेली. आपण कुणाशी फोनवर बोलत आहोत याचा अंदाज तिला येऊ लागला तोपर्यंत जगदीशभाईंनी पुढची प्रेमळ सूचना केली. "आपल्या नावापुढे अमुक बेन किंवा दीदी असं जोडावं म्हणजे दुसऱ्यालाही योग्य बोलायची आपण प्रेरणा देऊ करतो." असे म्हणून मग त्यांनी तिला मुरली सोडून स्वयंपाकघरात जाण्याविषयीचे कारण विचारले. ती म्हणाली, "मला तहान लागली म्हणून पाणी प्यायला फक्त मी उठले." भ्राताजींचे प्रतिप्रश्न मार्मिक होते. ते म्हणाले, "तुम्ही पाच-दहा मिनिटे

कळ सोसू शकत नाही का? आपल्या कर्मेद्रियांवर आपले इतके तरी नियंत्रण असायला हवे ना! आपण कुणाची महावाक्ये ऐकायला बसतो? असे करण्याने आपल्या हातून ईश्वरी महावाक्यांचा अनादर घडतो."

अशा प्रकारे त्यांनी तिला शिकवण दिली, स्वतःचा सन्मानही कसा ठेवावा हे देखील शिकवले. 'To err is human' म्हणजे अनवधानाने चुका घडतात; पण एकदा जाणीव झाली की पुनरावृत्ती टाळावी, यात साधकाचे मोठेपण आहे.

असे होते भ्राताजींचे जीवन!

'To err is human'
म्हणजे अनवधानाने चुका घडतात;
पण एकदा जाणीव झाली की पुनरावृत्ती
टाळावी, यात साधकाचे मोठेपण आहे.

स्नेह, साहस व रमणीकतेच्या मूर्ती - दादी मनोहर इंद्राजी!

ब्र.कु. हेमंत, शांतिवन, आबूरोड

यमुनेचा घाट (तीर).. एकदम निर्जन स्थळ... नावाला फक्त दोन अर्धवट पडक्या भिंती.. दरवाजा नसलेलं पडकं जुनं घर... त्यात राहत होत्या फक्त दोन बहिणी... काळ्याकुट्ट अंधांच्या रात्रीत भयक्रांत करणाऱ्या... अशा निर्जन ठिकाणी .. रात्री एक बहिण झोप घेई, तर दुसरी जागून तपस्या करत पहारा देई. एक पहिलवान त्यांना रोज पाहत असे आणि मनातल्या मनांत विचार करत असे, ह्या बहिणी आहेत तरी कोण ...? एवढ्या काळ्याकुट्ट अंधारात या बहिणींना भीती तरी कशी नाही वाटत...? असो... ह्या कुटून तरी प्रकट झालेल्या देवीच आहेत...! असा विचार करुन तो त्यांच्या सुरक्षेसाठी पहारा देई. जणु परमेश्वरानेच त्याला ती सदबुद्धी देऊन रक्षणाची प्रेरणा दिली असावी. त्याला पाहून त्या बहिणीही विचार करित ही व्यक्ती रोज पहारा का देते? तिकडे पहिलवानाने मनातल्या मनांत निश्चय केला होता, जर मी कुस्ती जिंकलो तर मी मानेन ज्यांची मी सेवा करतोय त्या खरंच देवी आहेत अन् कुस्ती हारलो तर त्यांना देवी मानणार नाही...! आणि काय महत् आश्चर्य...! तो दैवयोगाने कुस्ती जिंकला. मित्र मंडळी पहिलवानाला खांद्यावर बसवून, त्याला मिरवत, नाचत-गात ढोल ताश्या वाजवत आले व त्या तपस्वी बहिणींना साष्टांग दंडवत करत, मोठ्या श्रद्धेने वीस रुपये, श्रीफळ-साखर-दूध-तूप

इत्यादी अर्पण केले. पण तपस्वी बहिणी म्हणाल्या, 'ही तुमच्यावर शिवबाबांची कृपा आहे. आम्ही कुणाकडून काहीही घेत नाही.' तेव्हा तो विनंती करू लागला, मग त्या सामग्रीने बहिणींनी खीर बनवून सर्वांना प्रसादाच्या रूपात वाटली. ही बातमी जिकडे तिकडे वाऱ्यासारखी पसरली व बहिणींद्वारे ज्ञान ऐकण्यासाठी भाविक जिज्ञासूंची तुडुंब गर्दी

होऊ लागली. ज्ञान अर्जन करणाऱ्या घोळक्यात एक प्रतिष्ठित श्रीमंत माताही येत असे. तिने आपल्या धर्मशाळेत एक खोली त्या देवींना सेवेसाठी देऊ केली व त्यात सत्संगाची सुरुवात झाली. दिल्ली दरबारात ईश्वरी सेवेचा श्रीगणेश करणाऱ्या त्या महातपस्वीनी देवी होत्या-राजयोगिनी दादी मनोहर इंद्राजी व गंगे दादीजी. खरंच सर्वस्व पणाला लावून, सेवेचा इतिहास

रचणाऱ्या मनोहर दादींच्या त्यागाची कहाणी आजही अनेक ब्रह्मावत्सांना प्रेरणेचा प्रकाश देते व जन-कल्याणासाठी सर्वापण करावला शिकवते.

दादी मनोहरइंद्रा बांचा लौकिक जन्म ईसवी सन् १९२४ मध्ये सिंध प्रांतातील हेद्राबाद शहरात एका सम्पन्न कुटुंबात झाला. वडील 'सीरुमल' यांनी दादींना नाव दिलं, 'हरी!' तर शिवपित्याने 'मनोहर इंद्रा' - हे अलौकिक नाव प्रदान केलं. दादींचे घर ब्रह्माबाबांच्या घरशेजारीच होतं. त्यामुळे दादींचं साकार बाबांकडे सारखं येणं-जाणं होत असे. त्यातही

दादींच्या अद्भुत
प्रभावशाली वक्तृत्व
कलेचे कौतुक करत बाबा
म्हणत, 'मुली तू तर
वाहती ज्ञान गंगा,
शिवशक्ती आहेस.'

बाबांच्या घराचे आश्रमासारखं सात्त्विक वातावरण त्यांना खूप आकर्षित करत असे. एके दिवशी बाहेर जाताना त्यांच्या कानी पडलेला 'ॐध्वनीचा' मधुर स्वर त्यांना बाबांच्या घरात खेचून घेऊन गेला. तिथे गेल्या-गेल्या प्रभु प्रेमात रंगलेल्या नर-नारींचे दिव्य दृश्य पाहून त्या परमानंदाने भावविभोर झाल्या व रोज ज्ञानामृत प्राशन करू लागल्या. बालपणी अवघ्या १२ वर्षांच्या हरीची पाऊले ओममण्डळीत पडली आणि हृदयमंदिरात अध्यात्माचे असंख्य दीप प्रज्वलित झाले. ओममण्डळीत गेल्या गेल्याच समाधीच्या अवस्थेत तल्लीन झाल्यावर, दादींना देहाचे भान राहत नसे, तिथे त्या दीर्घकाळ शांत स्थितीत ध्यानमग्न होऊन जात. त्या काळावधीतच दादींच्या बटिलांचा मृत्यू झाला व सान्या कुटुंबावर दुःखाचा डोंगरच कोसळला. दादींनी आत्म्याच्या अमरत्वाचं ज्ञान देऊन सर्व दुःखी नातेवाईकांचे सांत्वन केले. तेव्हा त्यांच्या निर्मोही स्थितीची सर्वांवर चांगलीच अमिट छाप पडली.

आत्मिक रंगात रंगलेल्या दादींमध्ये घडून आलेले अलौकिक परिवर्तन आंभी आईला खूपच आवडलं आणि दादींची ही आध्यात्मिक यात्रा सुरुवातीचे सहा महिने सुगमतेने सुखपूर्वक चालू राहिली. परंतु अज्ञानामुळे, पुराणमतवादामुळे रुढीवादी नातेवाईकांनी भडकावल्याने आई प्रखर विरोधी झाली. तिने विचार केला जर मुलगी अशीच ज्ञानमार्गावर चालत राहिली तर ती संन्यासी बनेल. त्या काळात ओममण्डळीविषयी असा गैरसमज पसरला होता की तिथे संमोहन केलं जातं. म्हणून उद्विग्न होऊन आई, दादींना मारहाण करी, तर कधी कुलूपात बंद करत असे. एके दिवशी आईने त्यांना जीवनाचे लक्ष्य विचारलं व म्हणाली, "जर समाजात राहावचे असेल तर तुला लग्न करावे लागेल," पण दादींवर तर प्रभु-प्रीतीची चांगलीच जादू झाली होती. त्यांनी प्रभुला प्रियतमाच्या (प्रियकराच्या) रूपात वरले होते. म्हणून जेव्हा त्यांनी विकारी पुरुषासोबत विवाह करण्यास स्पष्ट नकार दिला, तेव्हा जनक्षोभाच्या भीतीने आई आणखीनच त्रास देऊ लागली. दादी जरी तनाने बंधनात

होत्या, तरी मनाने मात्र मनमित (मनाचा मित्र) भगवंताच्या आठवणीत मग्न होत असत. आई जितका जितका जास्त त्रास देई, तितकी तितकी दादींची ओढ वाढत गेली व त्यांना दिव्य अनुभव होत गेले. अखेर अनेक विघ्ने पार करत, सहनशील बनून प्रेमाने आईचं मन जिंकले आणि आईचं स्वीकृती पत्र घेऊन त्या १९३७ मध्ये सम्पूर्ण समर्पण झाल्या.

ब्रह्माबाबांच्या मस्तकातून निघणारं दिव्य तेज दादींना नेहमीच आकृष्ट करत असे आणि मुलांमध्ये उभे असलेल्या बाबांचं दिव्य तेजाने झळकणारं मुखमण्डल पाहून दादींना वाटत असे, जणू तेजस्वी तारामंडलामध्ये चंद्रच चमकतोय. बाबांद्वारे गीता ज्ञान ऐकून महान बनण्याची प्रेरणा प्राप्त करून त्या अध्यात्मपथावर निघाल्या. त्यांना ज्ञान-अध्ययन व मनन-चिंतनाचा छंद होता. बाबा निबंध लिहायला देत तेव्हा लवकरात लवकर त्या लिहून आणीत व ओजस्वी वाणीत भाषण करत. दादींच्या अद्भुत प्रभावशाली वक्तृत्व कलेचे कौतुक करत बाबा म्हणत, 'मुली तू तर वाहती ज्ञान गंगा, शिवशक्ती आहेस.' आध्यात्मिक अभ्यासातील आवडीमुळे दादींच्या आत्मिक प्रगतीला उत्साहाचे पंख फुटले, त्यांनी दहा पंधरा बहिणींचा स्व-उन्नतीचा गट बनवला. त्यास बाबा प्रेमाने 'मनोहर पार्टी' म्हणत. नातेवाईक त्यांना विचारत, 'परिवारात परत कधी येणार?' तेव्हा दादी मोठ्या नशेने उत्तर देत, 'हा आमचा चौदा वर्षांचा वनवास आहे,' ह्याच चौदा वर्षांमध्ये गहन तपस्या भट्टीत तावून सुलाखून त्या निर्भय शिवशक्ती बनल्या. रात्र-रात्र जागून योगाभ्यास केल्याने त्यांचा चेहरा दिव्य तेजाने चमकत असे. दादींना अनेक मुस्लिम बांधव भेटायला येत, त्यांना दादी आत्मिक दृष्टी देत व आत्मिक समदृष्टीने प्रेम देणाऱ्या दादींना मुस्लिम बांधव 'खुदाई खिदमदगार' मानत. त्यामुळेच १९४७ ते १९५० मध्ये भारत-पाकिस्तान विभाजनाच्या वेळी विनाशकारी नर-संहारातही त्या सुरक्षित राहिल्या.

सन १९५० मध्ये त्या ब्रह्माबाबांसोबत आबुला आल्या. बाबा म्हणाले, "चैरिटी बिगिन्स एट होम (पुण्यकर्मांची

सुरुवात आधी घरापासून केली पाहिजे). म्हणून दादी लौकिक नातेवाईकांच्या निमंत्रणानुसार बाबांच्या आदेशाचे पालन करत सेवेसाठी बाहेर पडल्या. दिल्लीला गेल्यावर मंदिर, गुरुद्वारा यांच्याकडून प्रवचनासाठी निमंत्रण प्राप्त होऊ लागले. दिल्लीच्या चांदनी चौकातील गौरी-शंकर मंदिरात ज्ञानाने प्रभावित होऊन ट्रस्टींनी ज्ञानदानासाठी कक्षही प्रदान केला. शिवबाबांची कमाल, सत्संगात येणाऱ्यांना साक्षात्कार होऊ लागले. त्यामुळे ट्रस्टींचा गैरसमज झाला व त्यांनी दुसऱ्या जागी व्यवस्था करायला सांगितले, तेव्हा दादी यमुनेच्या काठी निघून गेल्या (लेखाच्या आरम्भी लिहिलेल्या यमुना तीराच्या घटनेनुसार) व तेथूनच सेवेची खरी यात्रा सुरु झाली. ईश्वरी अनुकंपेमुळे सत्संगात येणाऱ्या माता-बहिणी व लहान-थोराना होत असलेल्या साक्षात्काराची बातमी इंदिरा गांधीच्या कानापर्यंत पोहचली, तेव्हा इंदिराजींनी चार महिला सी.आई.डींना पाठवले. परंतु माता भगिनींच्या स्व-परिवर्तनाचा अनुभव ऐकून त्या परत गेल्या व त्यांनी जवाहरलाल नेहरू व इंदिरा गांधींना दादींच्या निःस्वार्थ सेवेचा शुभ समाचार दिला. दादी एका महिन्यांनंतर मधुबनला परत गेल्या, तेव्हा बाबा म्हणाले, 'बच्ची, ज्ञान रत्नाचे एकही दुकान धाटले नाही. 'तेव्हा दादी म्हणाल्या, 'बाबा सेवेत खूप विघ्न पडतात. सेंटर्ससाठी जागा(घर) मिळत नाही. 'तेव्हा बाबा म्हणाले, 'मुली धीर धर, गल्ली-गल्लीत १०८ पेक्षाही जास्त सेंटर्स उघडतील.' बाबांचे हे बोल वरदान ठरले.

बाबांच वरदान घेऊन दादी सेवेच्या गगनातील भारी घेणाऱ्या पक्षी बनल्या आणि दिल्ली, पंजाब, हरियाणा, उत्तर प्रदेश व इतर राज्यात दादींनी जाऊन अनेक सेवाकेंद्रांची स्थापना केली. प्रारंभी झालेल्या प्रचंड विरोधाचा दादींनी निर्भयतेने सामना केला. नवीन ज्ञानाच्या प्रचारातल्या आव्हानांना धाडसाने स्वीकारले व सेवेच्या रणांगणात महावीरांगना बनून साहसी बाण्याने टिकून राहिल्या. 'एक बल-एक भरोसा' राहून विघ्न पार केली. साधन-सुविधांचा अभाव असतानाही दादी जिथे गेल्या, तिथे दृढ-निश्चय,

स्नेह, साहस, साधेपणा व सहनशीलतेच्या बळावर ईश्वरी सेवेचा ध्वज फडकवला. 'एका झटक्यात बाबांच्या बनविणाऱ्या' दादी सदा सर्वांना, 'मेरा तो एक शिवबाबा दूसरा न कोई (माझा तर एक शिवबाबा, दूजा कुणी नाही)' हा एकच पाठ पक्का करत. बंधनात असलेल्या (बांधेली) मातांना प्रेमाने संगोपन देऊन पुढे करत. विशेष करणाल येथे दीर्घकाळ राहून अनेक कन्या रत्नांना प्रेरित केलं व आपणासमान बनवलं. त्यातील अनेक जण आजही देश-विदेशात सेवाकेंद्रांचे कुशल संचालन करत आहेत. त्यापैकी नागपूर सबजोन संचालिका राजयोगिनी पुष्या दीदींच्या संपूर्ण परिवाराला समर्पित करण्यात मनोहर दादींचाच सिंहाचा वाटा होता.

ब्रह्माबाबा अव्यक्त झाल्यावर मनोहर दादीजी ब्रह्माकुमारी संस्थेचे मुख्यालय आबू येथे आल्या. दादी मनमोहिनी त्यांना म्हणत, 'इथे आदर्श टीचर (राजयोग शिक्षिका) आहेस, सतयुगात श्री कृष्णाची टीचर बनशील!' सिंध हैद्राबाद येथील सुप्रसिध्द हिऱ्या-जवाहिराचे व्यापारी दादा लेखराज यांचे प्रजापिता ब्रह्माबाबांमधे झालेल्या महापरिवर्तनाच्या मनोहर दादी साक्षी होत्या. म्हणूनच त्या ओजस्वी धाराप्रवाह वाणीने ब्रह्माबाबांच्या जीवनातील प्रत्येक घटनेचे हवेहूब वर्णन करून, बाबांच्या चरित्रातील प्रत्येक दृश्याला सजीव करित. ओममण्डळी ते प्रजापिता ब्रह्माकुमारी ईश्वरीय विश्व विद्यालय ह्या सेवेचा प्रवास रोचकपणे वर्णन करून यज्ञ इतिहासाला चलचित्रपटाच्या रूपात डोळ्यासमोर उभे करण्यात दादी प्रवीण होत्या. त्यांच्या वक्तृत्वामधील साधारण शब्दांमध्ये ही भावना देऊन अनुभव करविण्याची कमालीची जादूई शक्ती होती. त्या मोठ्या कुशलतेने टीचर ट्रेनिंग (राजयोग शिक्षिकांना प्रशिक्षण) देत. दादी ब्रह्माकुमारीज मॅनेजमेन्ट कमिटीच्या सदस्या, राजयोग एज्युकेशन एण्ड रिसर्च फॉऊण्डेशनच्या सदस्या होत्या. त्या राजयोग शिबिरांच्या निर्देशिका देखील होत्या. चंद्रमणी दादींच्या देहत्यागानंतर १९९७ पासून त्या ज्ञानसरोवर अकादमीच्या डायरेक्टर होत्या. महिला प्रभागाच्या राष्ट्रीय

अध्यक्षा बनून नारी सशक्तीकरणाचा शंखनाद करून दादींनी मातृशक्तीचा गौरव वाढवला.

ईश्वरी खजिन्यातील खास रत्न मनोहर दादी अनेक वैशिष्ट्यांची खाणच होत्या. गुणांचे सागर परमात्म्यासमान विराट व्यक्तिमत्त्वाच्या धनी दादींच्या विलक्षण वैशिष्ट्यांना ह्या छोट्याशा लेखरूपी घागरीत सामावणे तसे कठीणच...! दादीजी खरंतर व्यक्ती, वस्तू, वैभव व पदार्थांच्या आकर्षणापासून मुक्त होत्या. श्रीमताचे अचूक पालन करून आदर्श आचरण कसे करावे- हे सर्वांना त्या श्रेष्ठ कर्मनि शिकवित. भौतिक दुनियेपासून अलिप्त व प्रभु पित्याची आवडती बनून, सर्वांवर स्नेह सुमनांची उधळण करत सहजच कुणालाही आपलेपणाच्या कुशीत सामावून घेत. त्यांची खडी-साखरेच्या गोडीने भरलेली, रसाळ मधुर चाणी प्रत्येकाला दादींचा चाहता बनवत असे. मधुरतेने ज्ञान ऐकवत ऐकवत दादी मनाचे दुःख हरून बाबांनी दिलेलं 'मनोहर इंद्रा' हे नाव सार्थक करत. ज्याप्रमाणे बटाटा कोणत्याही भाजीत मिसळून जातो, अगदी तसंच मनमिळाऊ दादी लहान-मोठ्यांमध्ये मिळून-मिसळून सर्वांना आनंद देत. खरं तर दादी त्यागाच्या महामेरू, तपस्येच्या प्रतिमूर्ती व सेवा-क्षितिजाच्या अढळ-ध्रुवतारा होत्या. त्या सेवेसाठी नेहमी तत्पर असत. बाबा जिथे त्यांना सेवेसाठी पाठवित, त्या आज्ञाधारक बनून खुशीने जात. म्हणून ब्रह्माबाबा त्यांना, 'बहुरूपी व चक्रवर्तीचे' बिरुद देत व ज्ञानमुरलीत नावासहीत देऊन त्यांच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करत.

मी पहिल्यांदा मधुबनला आलो तेव्हा लहान होतो. दादींची सिंधी मिश्रित हिंदी फार छान वाटे. दादी म्हणत, 'ब्रह्मा भोजन वेस्ट न हो इसलिए थोरा-थोरा(थोडा) लो अर्थात् ब्रह्माभोजन थोडं-थोडं घ्या नाहीतर वाया जाईल.' कर्माची गति समजवून सांगताना म्हणत, 'पाहा, कुणाला न

विचारता केसांना लावायचे तेल वा साबण घेतला तर त्याचा व्यर्थ संकल्प चालेल. त्याने विकर्माचे खाते बनेल. कुणाला न विचारता घेणे हे सुध्दा चोरी करणेच होय. म्हणून काही हवं असेल तर विचारून घ्या.' त्या म्हणत, 'मधुबन मध्ये फक्त दोनच कामं आहेत, एक ग्लास आणि दुसरा क्लास. ग्लास भरून गरम-गरम दूध-चहा-कॉफी प्या आणि क्लास करा आणि मातपित्याच्या घरी सुखाने रहा.' मज आत्म्यास अनेक वेळा दादींच्या निच्छल-निर्मळ-निःस्वार्थ स्नेह सरितेत स्नान करायचे सौभाग्य प्राप्त झाले. जेव्हा दादीजी मोठ्या आत्मीयतेने हेमन-हेमन (हेमंत) म्हणून बोलावित, तेव्हा त्यांच्या त्या प्रेमळ शब्दांमधे भरलेला गोडवा तना-मनाला गारवा देऊन जाई, हृदयाची कळी उमलत असे आणि रोम-रोम पुलकित होऊन जाई. पाण्डव भवनच्या प्रांगणात बसून जेव्हा दादीजी आम्हा मधुबन निवासींसोबत खुल्या अंतःकरणानं गप्पा गोष्टी करून ताजेतवाने करत, तेव्हा त्यांच्या कर्मात रमणीक मनोहारी रूपाचे दर्शन होई. मनोहर दादीजी एवढ्या महान व्यक्ती असून प्रकाशमणी दादींच्या समक्ष छोट्या मुलीसारख्या आज्ञाधारक बनून प्रत्येक सेवेत हां-जी, हां-जी (होव दादीजी होय) करताना पाहिलं.

योगबलाद्वारे स्थितप्रज्ञ (स्थिर-बुध्दी) मुनीसम स्थिती प्राप्त करणाऱ्या दादींनी कर्मभोगावर हसत-हसत विजय मिळवला. कारण अंतिम समयी शरीर इहलोकी असूनही आत्मा शिवबाबांपाशी सूक्ष्मवतन मध्ये मौलाई मस्तीचा स्वाद अनुभवत होता. स्वतः शिवपिता त्यांच्या सर्व शुभ आशा पूर्ण करत होते. अखेर ईश्वरी सेवेचा श्रीगणेश करणाऱ्या व आत्म्यांचे जीवन घडविणाऱ्या रुहानी शिल्पकार, स्नेह साहस व रमणीकतेच्या प्रतिमूर्ती मनोहर दादीजीं १७ नोव्हेंबर २००८ रोजी नश्वर देह त्यागून सूक्ष्मवतनवासी देवदूत बनल्या आणि पुढील सेवार्थ मार्गस्थ झाल्या.

युविचार

माणूस किती जगतो, यापेक्षा तो कसा जगतो, यालाच महत्त्व आहे. - कवी कुसुमाग्रज

जाँको राखे साई

ब्र.कु. देवेंद्र, मुलुंड-पश्चिम

मुलुंड सब-झोनच्या प्रमुख संचालिका गोदावरी दीदीजींना मागील वर्षी मनापासून वाटत होते, शिवरात्रीनिमित्त अनेकांपर्यंत शिवबाबांचा सत्य परिचय पोहोचावा. आपल्या सगळ्यांच्या हातून काहीतरी भव्य सेवा घडावी अशी कळकळ त्यांच्या मनांत होती. ८४व्या शिवरात्रीच्या निमित्ताने 'विश्व-शांती एकता' आध्यात्मिक यात्रेचे आयोजन केले गेले. शक्यतो लवकर हे कार्य घडावे या हेतूने ९ फेब्रुवारी ते ११ मार्च २०२० या दरम्यान मुंबई, नवी मुंबई, ठाणे, पुणे, पालघर आणि रायगड अशा ६ जिल्ह्यांचा मोठा दौरा आखण्यात आला. मुलुंड सेवाकेंद्राच्या इतिहासात प्रथमच हे घडत होते.

जणू काही आगामी संकटाच्या आधी शिवबाबांनी आपल्या मुलांना जागे करण्याकरिता, सशक्त करण्याकरिताच हे सगळे घडवून आणले होते.

एका टेम्पो गाडीला रथाप्रमाणे सजवले होते. त्यात शिवलिंग आणि ब्रह्माबाबांचा मोठा 'कट-आऊट' उभे केले होते. 'शिवबाबांच्या अवतरणाचा स्पष्ट संदेश लोकांपर्यंत पोहोचावा' हीच त्यामागची कल्पना होती.

आता मागे वळून पाहताना घटनाक्रम लक्षात येतो आणि बाबांची कृपा कशी आहे त्याचे कौतुक मनांत दाटून येते. १३ मार्चला यात्रा पूर्ण झाली आणि पुढे करोनाच्या निमित्ताने टाळेबंदी सगळीकडे लागू झाली. 'दैव जाणिले कुणी' असं म्हणतात; पण कर्ता-करविता बाबा आपल्या पाठीशी सदैव उभे आहेत हे पाहून मन गदगद होते. यात्रेच्या दरम्यान शेकडो लोकांना प्रिय पिता शिव परमात्म्याचा संदेश दिला. अनेकांनी राजयोगाविषयी थोडेकार जाणले. काही ठिकाणी राजयोग शिकून त्याद्वारे होणारे लाभ समजून घेतले. जणू काही आगामी संकटाच्या आधी शिवबाबांनी आपल्या

मुलांना जागे करण्याकरिता, सशक्त करण्याकरिताच हे सगळे घडवून आणले होते.

२३ दिवस ही यात्रा वेगवेगळ्या शहरांतून गावागावांतून नेण्यात आली. अनेक अनुभव गाठीशी जमा झाले. त्यात वेगवेगळ्या प्रसंगी बाबांनी गला च इतर भाऊ-बहिणींना कशी मदत केली त्यातील मोजकेच अनुभव आपल्यासमोर ठेवतो. कळवा शहरात सकाळी सेवा करून झाली. आमचे दुपारचे जेवण झाल्यावर काही काळ आराम करण्यासाठी आमची सोय सेवाकेंद्रापासून जवळच्याच एका इमारतीत केली होती. पाच-दहा मिनिटांच्या अंतरावर ते ठिकाण होते. काही कारणामुळे

इतर भाऊ पुढे गेले आणि मी मागे राहिलो. आमची चुकामुक झाली. त्यांच्यापैकी कुणाचा फोनही लागेना. शेवटी कसेबसे योग्य स्थळी पोहोचलो. इमारतीत खाली असलेल्या नावाच्या पाठ्या बाचण्याच्या नादात माझा पाय तिथेच पडलेल्या एका कुत्र्याला लागला; पण जणू काही पाळलेल्या कुत्र्याप्रमाणे तो अतिशय समजूतदारपणे वागला. हे एक वेगळेच वर्तन त्या मुक्या प्राण्याचे मला अनुभवास आले. समजा ते कुत्रं रागीट असतं तर काय घडलं असतं याची कल्पनाच केलेली बरी असं आता वाटतं.

पुढे आम्ही अंबाडी गावांत गेलो. दिवसभर तिथे भरण्च कार्यक्रम होते. अनेकांना बाबांचा संदेश दिला. रात्रीपर्यंत आम्ही सगळेचजण पुष्कळ दमलो होतो. आमची राहण्याची सोय गावाच्या थोडंसं बाहेर असलेल्या एका बंगल्यात केली होती. जेवून आम्ही १०:३०पर्यंत तिथे पोहोचलो तर घराची

राखण करणारा भाऊ कुठेतरी गायब होता आणि घराला कुत्रूप. तास-दोन तासांच्या प्रयत्नानंतर एकदाचा तो भाऊ आला आणि आम्ही घरात प्रवेश केला तोपर्यंत रात्रीचे साडे-बारा वाजले असावेत. आत शिरता-शिरताच फरशीवर पडलेल्या पाण्यामुळे माझ्या लक्षात येण्यापूर्वीच मी दाणकन जमिनीवर पडलो. इतका जोरात आवाज झाला की सोबत असलेले सगळे घाबरले. मला कुठेही लागले नाही, एकही हाड मोडले नाही. समजा डोक्यावर पडलो असतो तर मात्र त्या रात्रीच माझा 'राम बोलो राम' झाला असता. पण सूक्ष्मरूपात बाबांचे माझी आणि सगळ्यांचीच काळजी वाहत होते. 'अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते...'

आम्ही मार्गक्रमण करीत पालघरकडे जाण्यासाठी मुंबई-अहमदाबाद महामार्गाला लागलो. रथ आपल्या गतीने जात असतानाच अचानक टायर फुटले. कल्पना करा त्या महामार्गावर इतकी वर्दळ असते; पण कुठलीही गाडी आमच्या मागे येऊन धडकली नाही. ही केवढी मोठी गोष्ट होती. पुन्हा एकदा बाबांचे मनापासून आभार मानून पुढल्या मुक्कामाला निघालो. वाटेत एका चौकात आम्ही सेवा केली. आजूबाजूच्या लोकांना रथातील चित्राद्वारे समजाविले आणि रथ मागे घेताना मागच्या एका कारला धडकला. कारमध्ये तीन-चार तरुण मुले होती. त्यांच्या गाडीला धक्का लागला म्हटल्यावर बाबा सरसावून ती बाहेर आली. त्यांच्या चेहऱ्यावरून त्यांच्या स्वभावाची कल्पना यावी अशीच मंडळी होती. रथातल्या मंडळींबरोबर खूप वेळ हुज्जत घालत त्या तरुणांनी तमाशाच करायला सुरुवात केली. आजूबाजूला गर्दी जमायला लागली. मी दुसऱ्या टेम्पोत होतो. इतरांच्या प्रयत्नांना यश येईना. मी विचार केला, आपण 'विश्व शांती यात्रा' घेऊन निघालोय आणि आपल्यासमोर शांत राहण्याची ही परीक्षाच आहे. मनोमन विचार केला, मी शांतीच्या सागराचा, शिवबाबांचा पुत्र आहे. ही मंडळी पण बाबांचीच मुले आहेत, आत्मिक नात्याने माझीच भावंडे आहेत. वांना बाबांकडून शांततेची अनुभूती होवो. असा विचार करत करत मी त्यांच्यातील म्होरक्याला गाठले. प्रेमाने समजावणीच्या सुरात म्हटले, भाऊ जाऊ द्या ना ! माफ करून टाका, एवढं

काय मनावर घेता, थोडं मन मोठं करा आणि द्या सोडून ! आणि काय आश्चर्य ! तो निवळला.

हे सगळं वाचतां-वाचतां एखाद्याच्या मनांत येईल, एकापाठोपाठ एक अशा प्रसंगांची मालिकाच घडत होती. परिस्थितीच तशा येत गेल्या आणि आम्ही तावून-सुलाखून निघण्यासाठीच जणू यात्रेसोबत निघालो होतो. थांबा ! अजूनही काही घडायचं बाकी होतं.

वाटेत एक गाव होतं. महामार्गाला लागूनच होतं. पण तिथले रस्ते छोटे असल्याकारणाने, रथ गावात नेला नाही. सेवेसाठी असलेल्या मंडळींतील काही जण पायी गेले आणि राजयोगाविषयी माहिती देण्यात मग्न झाले. मला जाणवले, पंधरा-वीस लोकं जमली आहेत तर 'मेगाफोन'द्वारे सेवा करता येईल. याकरिता मी गाडीतला मेगाफोन घेऊन घाईघाईत बाहेर पडलो. पण रस्त्याच्या अगदी कडेला गाडी उभी केली होती आणि बाजूला बरीच काटेरी झुडुपे होती. माझा पाय गाडीच्या फुटरेस्टवर न पडता घसरला. बाजूला असलेल्या काट्याकुट्यात मी चांगलाच धडपडलो. माझ्या टाचेवर घासत खूप खाली गेलो. तिथून गपचूपपणे वर आलो, आजूबाजूला कुणीच मदतीस नव्हते. पटकन मेगाफोन पोहोचवून परत गाडीत आलो. पाहतो तर माझ्या पायाला किरकोळ इजेव्यतिरिक्त काहीही झाले नव्हते. मनातल्या मनांत बाबांच्याविषयीचे प्रेम दाटून आले. क्षणाक्षणाला आपल्याला किती मदत करतात याची जाणीव झाल्याने माझ्या डोळ्यात मोती तरळू लागले. वाटलं,

'तुला वजा केल्यावर
बाकी काहीच उरत नाही
तुझ्याशिवाय आयुष्य,
मी आयुष्यच धरत नाही'

आज दीडेक वर्षानंतर मागे वळून पाहतो तेव्हा जाणवते, बाबा आपल्यासोबत अनेक प्रसंगात असतात. बाबा आहेत म्हणून सगळं काही आहे. 'जाँको राखे साई' हेच प्रत्ययास येते. (भावानुवाद ब्र.कु. माधुरी, लाईट हाऊस ठाणे)

ब्रह्मावत्सांकरिता

पाच स्वरूपांच्या अभ्यासाचे महत्त्व

ब्र.कु. बाळू, सोलापूर

ईश्वरी ज्ञानाची सुरुवात होते तीच मुळी आत्म्याच्या यथार्थ परिचयातून. आपण देह नसून एक चैतन्य आत्मा आहोत हे भक्तिमार्गातही वर्णिले आहे; पण मन-बुद्धी आणि संस्कार ही तीन सूक्ष्म कर्मांद्वारे आत्म्याची आहेत याचे स्पष्ट ज्ञान फक्त परमात्माच येऊन देतो. साप्ताहिक पाठ्यक्रमातील धड्यांची रचना मनुष्यात्मा किंवा जीवात्मा ते देवात्मा बनण्याचा प्रवास शिकविते. रोज आपण अमृतवेळेचा योग, ज्ञानमुरली श्रवण करतो. ५ स्वरूपांच्या अभ्यासाविषयी अनेक क्लासेसही स्वउन्नतीसाठी केले जातात. या स्वरूपांच्या अभ्यासाचा संबंध ५ विकार जिंकण्याशी आहे. ते सोबतच्या चित्राच्या मदतीने पाह्या.

जोवर देह आहे तोवर कर्मातून सुटका नाही. मात्र कर्मांच्या प्रभावाने आत्मा बाध्य झाला तर ते कर्मबन्धन आहे आणि कर्मप्रभावापासून मुक्त म्हणजे कर्मातीत अवस्था.

मनुष्यात्मा म्हणजे ५ गोष्टींचा समुच्चय आहे. १) मन २) बुद्धी ३) संस्कार अर्थात् सोप्या भाषेत सवय ४) प्रकाश (लाईट) ५) शक्ति (माईट). 'भृकुटीमें चमकता अजब सितारा' असा संदर्भ अनेक साकार मुरल्यांमध्ये डोकावून जातो. म्हणजेच आत्मा प्रकाशस्वरूप आहे. तसेच आत्मा शक्तीस्वरूपही आहे म्हणून ८४ जन्म घेत-घेत आपली बॅटरी अर्थात् शक्ती घटत जाते. बाबा म्हणतात, ज्ञानरूपी घृत (तूप) तुमच्या आत्मारूपी दीपकाला पुन्हा जागृत करण्याकरिता अत्यावश्यक आहे. जसे मेणबती पेटवल्यावर त्यातून प्रकाश आणि उष्णता बाहेर पडते म्हणजेच लाईट आणि माईट किंवा शक्ती मिळते. आत्म्याच्या या पाच पैलूविषयी समजून घेतल्यावर आता पाच स्वरूपांशी संबंध काय ते जाणूया.

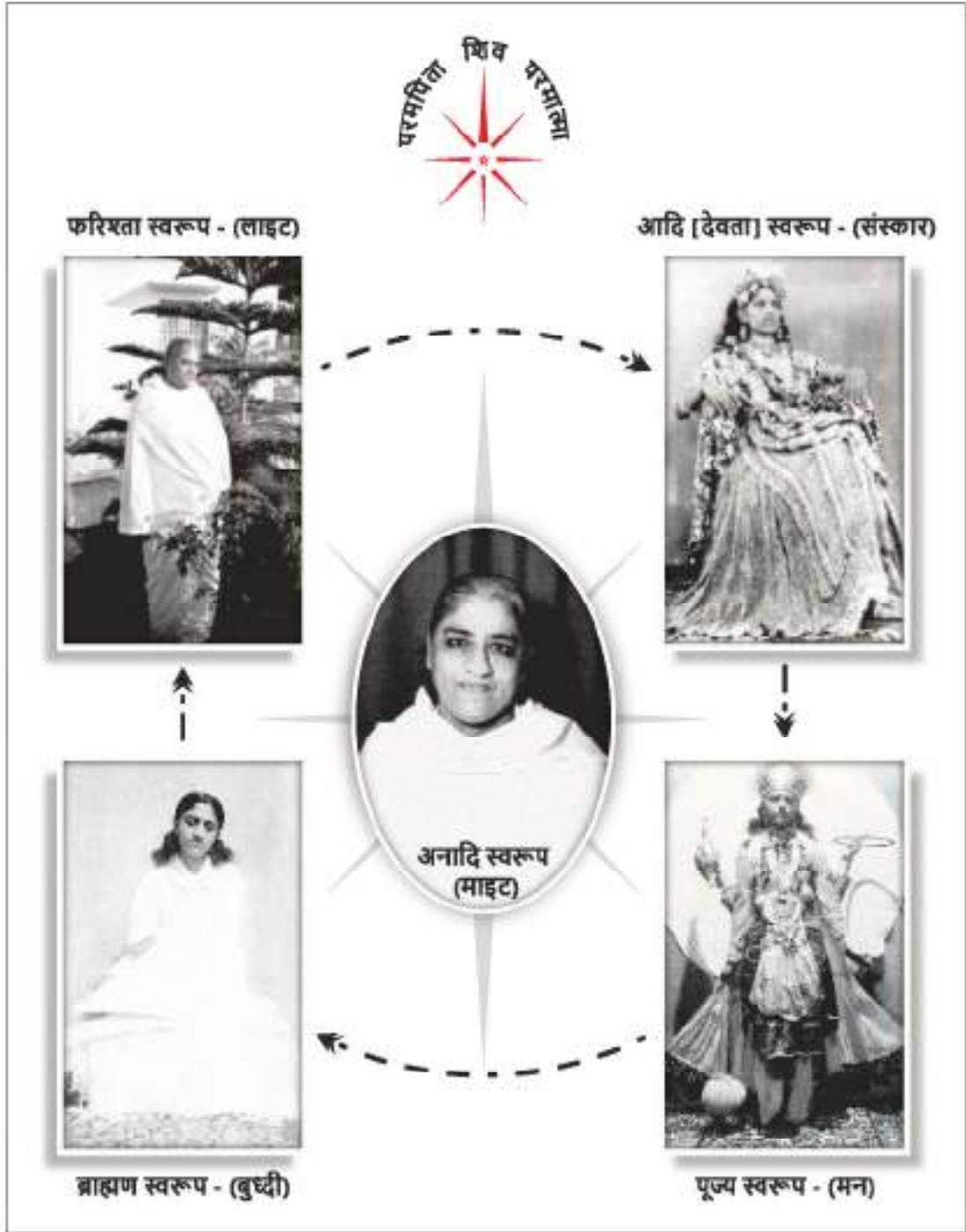
१) मन : द्वापरयुगांत आपण भक्तीस आरंभ केला. एकेकाळी आपणच देव-देवता होतो याचा विसर पडला आणि स्वतःच्या श्रेष्ठ स्वरूपाचीच पूजा करू लागलो. या अवस्थेचे वर्णन 'पूज्य' स्वरूप असे केले जाते. कल्पना करून पहा, आपण पूज्य स्वरूपात एखाद्या मंदिरात मूर्तीच्या रूपात आहोत आणि समोर भक्तांची रांग लागली आहे. भक्तांच्या मनोकामनांची रांग त्यांच्या मनांत लागली आहे. कामना

म्हणजेच कामविकाराचे सूक्ष्म रूप. आपल्यामध्ये जितके पूज्य स्वरूपाचे भान जागृत होत जाते, तितक्या आपल्या व्यक्तिगत कामना गळून पडायला सुरुवात होते. त्याची जागा सर्वाविषयीच्या शुभकामना घेऊ लागतात. अशाप्रकारे मनाचा संबंध

पूज्य स्वरूपाशी आणि कामविकार जिंकण्याशी आहे. मोठ्या किंवा छोट्या स्वरूपातील काम विकार, मनाला सैरभैर करतं. म्हणूनच पूज्य स्वरूपाचा अभ्यास या विकारावर विजय मिळवण्याकरिता करून बघा काय साध्य होतंय.

२) बुद्धी : बुद्धीला नेत्र म्हटले आहे, बुद्धीरूपी पाऊलही उल्लेखात येते. जेव्हा क्रोध येतो तेव्हा बुद्धी गहाण टाकून माणूस वागतो असे म्हणतात. म्हणजेच क्रोधाचा वार विवेकशक्तीवर होतो. संपूर्ण कल्पात आपण जी काही बुद्धी वापरतो त्यापेक्षा कितीतरी श्रेष्ठ आणि दिव्य बुद्धीचे वरदान संगमयुगात बाबांकडून मिळते. द्वापरयुगापासून तर आपल्या बुद्धीवर पाचही विकारांचा प्रभाव असतो. त्यातही क्रोधाचा पगडा अधिक असतो म्हणून तर विवेकशक्ती नष्ट होते. संगमयुगात आपण ब्राह्मण अर्थात् शिखेची (शेंडीची

योगायोगाने ५ स्वरूपांचे प्रत्यक्ष दर्शन घडविणारे गुलजार दादीजींचे फोटो उपलब्ध झाले आहेत.
त्यांचा उपयोग लेखातील मुद्दे स्पष्ट करण्याकरीता केला आहे.

जागा डोक्यावर असते ना!) सर्वोच्च जागा पटकावतो. 'मी खऱ्या अधनि ब्राह्मण आहे, मला या छोट्याशा युगात सर्व प्रकारच्या योम्य-अयोम्य गोष्टींचे ज्ञान होते. कल्पवृक्षाच्या मुळाशी तपाचरण करणारा मीच तो ब्राह्मण आहे,' हे भान जागृत करायला सुरुवात करून पहा. साकार बाबांच्या प्रत्येक कर्माशी, विचारांशी आपले विचार आणि कर्म आपसूकच ताडून पहायला सुरुवात होते. याद्वारे ब्राह्मण या स्वमानाचा (उच्च श्रेणीतील आत्ममानाचा) फायदा क्रोध जिंकण्यास साह्यभूत ठरू लागतो.

३) **संस्कार** : एखादे कर्म वारंवार करण्याचा परिणाम अर्थात् मन-बुद्धीवर पडणारा प्रभाव म्हणजे संस्कार. साध्या शब्दांत सांगायचे तर सवय. अनेक वेळा ज्ञानमुरलीत संस्कार पालटाकरिता अनादि आणि आदि संस्कार जागृत करण्याविषयी उल्लेख येतो. आदि अर्थात् वा सृष्टिकल्पातील आदि काळ म्हणजेच सत्ययुग. सत्ययुगात मनुष्यात्मा देवत्व प्राप्त केलेल्या स्थितीत असतो म्हणजेच आपण स्वतःच देवता होतो. देवतांच्या पायाशी सर्व सुखे लोळण घेत होती. कुठल्याही प्रकारच्या अप्राप्तीचा अनुभव येत नाही. विशेषकरून लोभ विकार जिंकण्याकरिता देवतास्वरूपाच्या अभ्यासाचा फायदा होऊ शकतो. वस्तु, पदार्थ, धन इत्यादी स्थूल पदार्थांविषयीची आसक्ती म्हणजे लोभ आणि सजीवांविषयीचे आकर्षण म्हणजे मोह अशी सोपी व्याख्या करा. यानुसार सर्व प्राप्ती ज्या रूपात पायाशी लोळण घेतात त्याचे मनांत स्वरूप आकार घ्यायला लागले की मग प्राप्ती असो वा अप्राप्ती, मन तृप्त स्थितीत राहू लागते. अर्थात् लोभ जिंकायला मदत होते.

४) **लाइट** : व्यक्तींविषयीचे आकर्षण किंवा व्यक्तींमध्ये आपण गुंततो त्याचा पाया आहे स्वतःच्या देहात असलेला मोह. वास्तव बाबा म्हणतात, देह आणि दैहिक नाते-संबंध विसरा आणि माझी आठवण करा. देवदूत म्हणजे प्रकाशमान काया धारण केलेले व्यक्तिमत्त्व. फारिस्ता किंवा देवदूत बनायचे असेल तर दैनंदिन व्यवहारात मी आत्मा प्रकाशमान कायेत प्रवेश करून कार्य करत आहे हा अभ्यास करून पहा. प्रकाशाच्या कायेचा अभ्यास करण्याने कर्मबन्धनेही

लाइट म्हणजे हलकी होत जातात. जोवर देह आहे तोवर कर्मातून सुटका नाही. मात्र कर्मांच्या प्रभावाने आत्मा बाध्य झाला तर ते कर्मबन्धन आहे आणि कर्मप्रभावापासून मुक्त म्हणजे कर्मातीत अवस्था. या ज्ञानमार्गात बाबा म्हणतात सर्व संबंध माझ्याशी जोडा. 'माता-पिता गणगोत, लक्ष्मी विद्या धन, वित्त सकळ परमात्मा ही अनुभूती येण्याकरीता फारिस्ता / देवदूताची स्थिती, मार्ग सुकर करते.

५) **माईट** : वर उल्लेख केल्याप्रमाणे आत्मा शक्तिस्वरूप आहे. आत्म्याच्या सात मूलभूत गुणांमध्ये शक्ती आहे. मी आत्मा मास्टर सर्वशक्तिवान आहे हे उच्च श्रेणीचे भान (स्वमान) आपल्याला अहंकार जिंकण्यास साह्यभूत ठरते. सर्व विकारांच्या यादीत अहंकार शेवटी येतो, काय कारण असावे? मी सर्व विकार जिंकले आहेत, याचाही अहंकार येऊ शकतो. मी या ज्ञानमार्गातील एक उच्च पदस्थ साधक आहे, अनुभवी आहे इत्यादी गोष्टी अहंभाव जागृत करतात. मी निराकार आत्मा 'मास्टर सर्वशक्तिमान' आहे. वा उच्च भानाची अनुभूती म्हणजेच बीजरूप अवस्था. या अवस्थेत सर्व ज्ञानाचे सार, सर्व शक्तीचे सार तसेच सर्व योगावस्थांचे सार सामावलेले आहे. साकार बाबांनी देह ठेवण्यापूर्वी उच्चारलेले शेवटचे तीन शब्द आठवून पहा. निराकारी, निर्विकारी आणि निरहंकारी. म्हणजेच शेवटचा टप्पा आहे संपूर्णपणे अहंकारमुक्त. स्वतःच्या दिव्यबुद्धीचाही अहंकार समाप्त. हेच आपले अनादिस्वरूप आहे अर्थात् मूळ रूप आहे. या मूळ रूपाचा अभ्यास आपल्याला निजधामाकडे अर्थात् परमधामाकडे सुखरूप नेणारा आहे.

निरहंकारी अवस्थेचे सूक्ष्म पैलू आहेत. अच्युत वाण्यांमध्ये बाबांनी सांगून ठेवले आहे, ही अवस्था प्राप्त केली असेल तर कुठलाही अभ्यास, कुठलीही अवस्था एका सेकंदात प्राप्त करता येईल म्हणजेच तितके माईट (शक्ति) स्वरूप बनता येईल.

अशाप्रकारे पाच स्वरूपांचा अभ्यास प्रत्येकाच्या योगी जीवनात लाभकारक ठरावा याकरिता ही प्रायोगिक भूमिका मांडली आहे.

मी पुनरुज्जीवित होणे शिकले

ब्र.कु. संतोष दीदी, सायन, मुंबई

ब्र. कु. संतोषदीदी, संस्थेतील ज्ञानवृद्ध आणि तपोवृद्ध साधिका आहेत. गेली काही दशके राजयोगाची नित्य साधना करणाऱ्यांपैकी आहेत. मुंबईसह महाराष्ट्र आणि आंध्रप्रदेश, तेलंगणा प्रांताचा (झोनचा) कार्यभार अनेक वर्षे समर्थपणे सांभाळत आहेत. या शिवाय त्या 'अतिरिक्त प्रशासिका' आहेत. ज्ञानमार्गातील आरंभीच्या काळातील त्यांचे अनुभव मोठे रंजक आणि प्रेरणादायी आहेत.

जेव्हा मी पहिल्यांदा मधुबनमध्ये बाबांना भेटण्यासाठी गेले होते, तेव्हा साकार ब्रह्माबाबांनी मला दादी जानकीजींकडे पुण्याला पाठविले. दादी जानकीजी तेव्हा पुण्याला राहत असत. मी ईश्वरी ज्ञान मुंबईमध्ये मातेश्वरी जगदंबा यांच्याकडून घेतले होते, कारण माझा लौकिक परिवार मुंबईतच होता. परंतु मला सेवा करण्यासाठी थोडे दूर जायचे होते. म्हणून मला साकार बाबांनी पुण्याला पाठविले, त्यावेळी माझे वय १६-१७ असावे.

स्वतःच्या पुरुषार्थामध्ये ध्यान मन

पुण्याला मी दादीबरोबर राहायचे तेव्हा मी अलीकीक जीवनाचे शिक्षण त्यांच्या कर्माद्वारे घेतले. त्यांचे प्रत्येक कर्म हे प्रेरणादायी होते. दादीजी दुसऱ्यांना पुढे करण्यासाठी सतत झटत असायच्या. परंतु त्या आपल्या स्वतःच्या पुरुषार्थामध्ये देखील जातीने लक्ष घालायच्या. त्यावेळी दीदींसोबत सुंदरीबहन, सरलाबहन, हांगकांगच्या कमला बहन राहत असत. त्यावेळी दादीमधील सहनशक्ती मी जवळून पाहिली. ज्या घरात आम्ही राहायचो त्या घराच्या मालकाने घराचा अर्धा भाग स्वतःजवळ ठेवला. अर्धा भाग आम्हाला भाड्याने दिला होता. आम्ही ती जागा सोडावी

अशीच त्याची इच्छा असायची म्हणून तो आम्हाला खूप त्रास देऊ लागला. जिथे आम्ही राहायचो तिथे अंड्यांची सालं फेकायचा. आम्हाला खूप वाईट वाटायचं, परंतु दादीजी

नेहमी एक गोष्ट लक्षात ठेव,
स्वतःला स्वमान दे, मी
ब्रह्मावत्सामध्ये देखील विशेष
ब्रह्मावत्स आहे. ही स्मृती
ठेवलीस तर तुझ्यामध्ये
अनेक वैशिष्ट्ये येतील.

आम्हाला समजवायच्या, तुम्ही त्याच्याकडे लक्ष देऊ नका. वेळ आली की तो बदलेल. त्या व्यक्तीला दादीजी नेहमी शुभ भावना संपन्न योगदान द्यायच्या आणि आम्हालाही त्या व्यक्तीबद्दल शुभ भावना ठेवण्यासाठी सांगावच्या. एकदा

दादीजी आणि त्यांच्याबरोबर एक बहीण सेवेसाठी बाहेर गेल्या होत्या. मी आणि हांगकांगच्या कमला बहनेन सेवार्केट्रावरच होतो. त्यावेळी त्या घराच्या मालकाने बाहेर ठेवलेले आमचे टेबल जाळून टाकले. मी रडू लागले आणि झालेला वृत्तांत दादीजी आल्यावर त्यांना सांगितला. दादीजी म्हणाल्या, "जाऊ दे जळला तर जळला. तू मनाला लावून घेऊ नको." अशा प्रकारे दादी बिकट परिस्थितीलाही आपल्या अचल अडोल स्थितीने सामोऱ्या जायच्या.

कोर्स (साप्ताहिक पाठ्यक्रम) करण्यास शिकविले.

दादीजी अमृतवेळेला उठून बाबांची खूप प्रेमाने आठवण

करायच्या. एकदम स्फूर्त होऊन बसायच्या. आम्ही मात्र उठायचो; पण आमच्या डोळ्यांमध्ये झोपेचा प्रभाव असायचा त्यावेळी दादीजी आमच्यासमोर येऊन आवाज द्यायच्या. म्हणायच्या "उठा गरम चहा घ्या". मग आम्ही पळत पळत जायचो. मला थोडा संकोच वाटायचा अरे! दादीजी एवढ्या मोठ्या असून त्यांनी चहा केला. दादीजी स्वयंपाक देखील खूप छान करायच्या. एकदा मी दादीजींना विचारले, दादी मी कोणती सेवा करू? तेव्हा दादीजी म्हणाल्या, तू तर हनुमान, महावीर आहेस. तू निरुत्साही लोकांना उत्साहीत कर. ज्ञानमार्गात ज्या माता-भगिनी सुस्त झाल्या आहेत, अशांच्या घरी मी दादीजींच्या सांगण्यानुसार जात असे. मी त्यांना ज्ञान ऐकवून पुन्हा उत्साहीत करत असे. दादीजींनी मला कोर्स कसा करायचा तेदेखील शिकविले होते. ज्यावेळी मी नवीन भाऊ-बहिणीसमोर कोर्स करायला बसायचे, तेव्हा दादीजी माझ्यावर लक्ष ठेवायच्या. मी कसे समजावते, बोलण्यात एखादी चूक झाली तर त्या प्रेमाने समजवायच्या. अशा प्रकारे माझ्यामध्ये सुधारणा झाली. काही पदार्थ आम्हाला आवडत नसत. पण दादीजींनी आम्हाला जेवणामधील प्रत्येक पदार्थ खाण्यास शिकविले. दादीजी आम्हाला म्हणायच्या, "परमेश्वराने बनविलेला हा पदार्थ आहे. हा खाल्लाच पाहिजे." अशाप्रकारे आम्ही स्वतःच्या आवडी निवडी दूर ठेऊन स्वयंपाकघरात बनणारा प्रत्येक पदार्थ आवडीने खाऊ लागलो.

(पान क्र. १० वरून)

येगळी असेल. ती बाहेरील खाद्यपदार्थात मिळत नाही. त्यामुळे जसे आपले अन्न तसे आपले मन व तसे आपले विचार बनतात. म्हणून या सर्व गोष्टींच्या द्वारे आपण आपले आचरण बदलू शकतो व निरुत्साही, औदास्यपूर्ण आयुष्याच्या जागी एक उत्साही, सुदृढ, निरोगी, आनंदी जीवन जगून तसा समाज आपण घडवू शकतो. अशाप्रकारे आपण आपल्या स्वपरिवर्तनाद्वारे समाजामध्ये नवचेतना जागृत करून एका नवीन दिशेकडे वाटचाल सुरू करू शकतो. आपल्याला सर्वच बाबतीत भारताला अग्रेसर बनवायचे आहे. या देशात

मी सर्व ब्रह्मावत्सांमध्ये विशेष ब्रह्मावत्स आहे.

कधी कधी दादीजी एका कोपण्यात चुपचाप बसून असायच्या. तेव्हा मी त्यांना विचारत असे. दादीजी तुम्ही काय करता? दादी म्हणायच्या मी हे ज्ञान कुटत आहे. म्हणजेच दादीजींना विचार सागर मंथन करण्याची खूप आवड होती. दादीजींसोबत राहिल्यानंतर काही दिवसांनी ब्रह्माबाबांनी मला मुंबईला (सायन) बृजइन्द्रा दादीकडे पाठविले. मुंबईला जाण्याच्या अगोदर मी दादीजींना विचारले, "दादी मी आता काय पुरुषार्थ करू?" तेव्हा दादींनी उत्तर दिले, "नेहमी एक गोष्ट लक्षात ठेव, स्वतःला स्वमान दे, मी ब्रह्मावत्सामध्ये देखील विशेष ब्रह्मावत्स आहे. ही स्मृती ठेवलीस तर तुझ्यामध्ये अनेक वैशिष्ट्ये येतील." अशाप्रकारे दादीजींनी दिलेले बहुमूल्य उपदेश मला आजही उपयोगी पडत आहेत. दादीजींच्या त्यागी जीवनातून मी खूप काही शिकले. दादीजींनी आम्हाला पुनरुज्जीवित कसे बनायचे हे शिकविले. बाबांचे वारस कसे तयार करायचे हे शिकविले. दादीजींचे उपकार आम्ही कधीच विसरू शकणार नाही. लोहाचे कनक होये। हे सामर्थ्य परिसीच आहे। कीं मृत ही जीवित लाहे। अमृतसिद्धि (ज्ञाने.अ.१, ओ.७७) दादीजींचा संग खरोखरीच परीसाचे कार्य करित असे. (भावानुवाद : ब्र.कु. उमेश, सांगली)

सत्ययुगाची स्थापना करायची आहे तर मग ती सुरुवात आपण आपल्यापासून सुरू करणे अत्यंत गरजेचे आहे. अशा मूल्यांवर आधारित आपली जीवन प्रणाली अंगीकारली तर आपल्या मुलाबाळांमध्ये ते संस्कार आपसूकच उतरतील. अशा मूल्यांची जोपासना करणारी मुले जेव्हा शिकून मोठी होतील तेव्हा ती आज्ञाधारक, नीतिमतेला धरून चालणारी, आदर्श विचारांची समाज निर्मिती करतील. जेणेकरून आपला समाज या नैराश्याच्या गर्तेतून बाहेर पडून उज्ज्वल यशाच्या शिखरावर स्थानापन्न झाल्याशिवाय राहणार नाही.

(अनुवाद : ब्र. कु. नीतीन, कुवैत)

चिंतन अन्नशुद्धी - १

ब्र. कु. सारिका, दापोली

भारतातील अध्यात्मशास्त्राने अन्नशुद्धीचे विशेष महत्त्व मानले आहे. सत्त्व, रज आणि तमोगुण जसे आत्मा, प्रकृतीशी निगडित आहेत तसेच ते अन्नाशीदेखील जोडले आहेत. फलाहार किंवा नैसर्गिक आहार म्हणजे कच्चा भाज्या. हे सत्त्वगुणी अन्न मानले आहे. शिजवलेले शाकाहारी भोजन म्हणजे रजोगुणयुक्त आहार आणि मांसाहार, अति तिखट, मसालेयुक्त आहार म्हणजे तमोगुणी आहार मानले जाते. जैन शिक्षणीनुसार जमिनीखालील अन्नपदार्थ उदा. बटाटा, रताळे इत्यादी व कांदा-लसणीसारखे व्हिटामिन 'ई' असलेले पदार्थही त्याज्य मानले आहेत. या सगळ्यांमार्गे काय कारण असावे?

आपण जसं अन्न खातो तसं आपलं शरीर बनतं आणि मनही ! म्हणूनच म्हणतात जसं अन्न तसं मन, जशी धरणी तशी करणी आणि जसं पाणी तशी वाणी. जितकं अधिक प्रक्रिया केलेलं अन्न आपण घेतो तितकं ते पचायला वेळ लागतो, जितका पचावला वेळ अधिक तितकी आळस फोफावण्याची शक्यता अधिक. साधं उदाहरण पहा. दूध पचवण्यास जेवढा वेळ शरीराला लागतो त्यापेक्षा अधिक वेळ बासुंदी पचवण्यास लागतो. अन्नाचा मनावर परिणाम होतो हे अलीकडे अनेक लोकांनी मान्य केले आहे. 'रीडर्स डायजेस्ट' नावाच्या प्रसिद्ध नियतकालिकाने काही वर्षांपूर्वी 'फूड टॅट बूस्ट युवर मुड' नावाचा एक लेख प्रकाशित केला होता. त्यातही ताजा शाकाहार व फलाहार किती चांगला आहे याचेच कौतुक अधिक होते. आचार्य चाणक्यांनी एका संस्कृत सुभाषिताद्वारे अन्नाचा

आपण जसं अन्न खातो तसं
आपलं शरीर बनतं आणि मनही !
म्हणूनच म्हणतात जसं अन्न तसं
मन, जशी धरणी तशी करणी
आणि जसं पाणी तशी वाणी.

मनावर होणार परिणाम छान सांगितला आहे. 'दीपो भक्षयते ध्वान्तं कज्जलं च प्रसूयते । यदन्ने भक्षयेन्नित्यं जायते तादृशी प्रजा।।'

म्हणजे दिवा अंधकार खातो आणि काजळी बाहेर टाकतो. अर्थात् काळी गोष्ट खातो आणि काळी गोष्टच बाहेर टाकतो. त्याचप्रमाणे जसं अन्न खातात तशीच प्रजा बनते म्हणजे तशा विचारांची बनते.

याबाबत महाभारतातील एक उदात्त कथा आहे. शरपंजरी पडलेल्या पितामह भीष्मांना भेटायला पांडवांसह द्रौपदीही जाते.

भीष्म, युधिष्ठिराला छान उपदेश करतात. माणसाने नीतिमान बनण्याकरीता काय करावं, चांगला राजा बनण्यासाठी

काय आचरण असावं इत्यादी. हे सगळं ऐकल्यावर द्रौपदी भीष्मांना एक मार्मिक प्रश्न विचारते. ती म्हणते, "माझं वस्त्रहरण होतयं ते तुम्ही उघड्या डोळ्यांनी कसं पाहू शकलात? त्यावेळेस तुमचं हे उच्च ज्ञान कुठे लुप्त झालं होतं?" भीष्मांनी दिलेलं उत्तर मोठं मननीय आहे. ते म्हणाले, "तेव्हा मी कौरवांचं अन्न खात होतो त्यामुळे माझी बुद्धी मलिन झाली होती. त्याचाच प्रभाव माझ्या रक्तातही उतरला होता. आता मात्र अर्जुनाच्या बाणांनी ते दूषित रक्तही वाहून गेले आहे. त्यामुळे माझ्यातील सत्प्रवृत्ती जागृत झाली."

आपण जाणतो महाभारत हे महाकाव्य आहे आणि अशा अनेक कथा रुपकात्मक रीतीने मांडलेल्या आहेत. पण त्यातले अन्नशुद्धी विषयीचे तात्पर्य महत्त्वाचे !

परीकथा

ब्र.कु. रेखा, देगलूर

मी शामा, माझ्या मुलीचे नाव 'राधा'. राधा अकरा वर्षांची आहे. शांत समंजस स्वभावाची राधा. तिला शाळा फार आवडते आणि कधीही शाळेत जायचा कंटाळा करत नाही. गोष्टीची पुस्तके वाचायचा मोठा छंदच आहे राधेला. तिचे बाबाही तिचे फार कौतुक करतात, तिच्याशी गप्पा मारतात, खेळतात. दोघांची खूप गट्टी आहे. रोज संध्याकाळी बाबांसोबत ती अभ्यासही करते.

एके दिवशी अचानक झोपेतून राधा ओरडत उठली, मला वाटलं स्वप्नात घाबरली असेल म्हणून मी तिला जवळ घेऊन विचारले, "काय झाले बाळा तुला? काही स्वप्न वगैरे पडलं का? काय पाहिलंस?" काहीही न बोलता ती मला फक्त बिलगूनच बसली. तिच्या बाबांनी दिलेले पाणी प्यावल्यावर तिला कंठ फुटला.

राधा सांगू लागली, "अगं आई मी स्वप्न पाहिलं. स्वप्नात एक खूप सुंदर परी दिसली. तिचा प्रकाश चोहीकडे पसरला होता. जणू सगळी खोली प्रकाशाने भरून गेली होती. तिचे पांढरे शुभ्र कपडे होते, दोन पंखही होते. तिला पाहून कोणालाही आनंद होईल अशीच होती दिसायला. तिच्या कानातले डूल छान चमकत होते आणि हातातल्या बांगड्याही सुंदर होत्या. सगळं दिमाखच काही 'और' होता. हातात एक कांडी होती. तीही चमकत होती. विशेष म्हणजे तिच्या कपाळावरची टिकली वेगळीच होती. त्या टिकलीकडे माझे नकळत सारखे लक्ष जात होते. टिकलीतून वेगळ्याच प्रकाश बाहेर पडत होता. मी हसले आणि तिला विचारले, तू कोण आहेस? माझ्या गोष्टीतली परीच का? ती म्हणाली हो!"

मी एक सूक्ष्म
ताऱ्याप्रमाणे आत्मा
आहे, एक चैतन्य शक्ती
आहे. हे शरीर म्हणजे
माझा ड्रेस आहे.

मी म्हटले, "बाळा पुढे काय झाले?" राधा सांगू लागली, "अगं आई तिला पाहिल्यावर एकदम हलकं हलकं वाटत होतं. मी तिला विचारलं, तुझी टिकली इतकी वेगळी आणि सुंदर कशी काय? मी आजपर्यंत अशी टिकलीच पहिली नाही. त्यावर ती म्हणाली, बाळ राधे, तुझ्याकडे सुद्धा अशीच टिकली आहे. मला तर आश्चर्य वाटले, हिला माझे नावपण माहीत आहे आणि ही काहीतरी वेगळेच सांगत आहे. परी म्हणाली, या टिकलीचे नाव आहे 'आत्मा'! कुणी याला 'रूह' म्हणतं, कुणी नूर तर कुणी स्टारही म्हणतं. शिखांचा एक प्रसिद्ध ग्रंथ आहे, त्याचे नाव आहे, 'गुरु ग्रंथ साहिब'. यात तर आत्म्याचा उल्लेख 'भृकुटी में चमकता अजब सितारा' असे केले आहे."

"आई, मला हे काही कळलं नाही; पण ऐकायला मजा वाटत होती. पुढे परी सांगू लागली, बाळा हा आत्मा नावाचा हिरा प्रत्येकाच्या मस्तकात असतो. जिथे आपण टिळा लावतो, कुंकू लावतो तिथे पण आत आपल्या मेंदूच्या जवळ असतो. मग आम्हांला दिसत कसा नाही?" राधेने विचारले. हसून परी म्हणाली, "तीच तर गंमत आहे. नुसत्या डोळ्यांना आत्मा दिसत नाही, सूक्ष्मदर्शकाने सुद्धा त्याला पाहता येत नाही." मी म्हणाले, "आमच्या शाळेत खूप चांगला सूक्ष्मदर्शक आहे, आमच्या जीवशास्त्राच्या बाईना विचारले तर त्या सांगू शकतील की!" हा हा हा! "अगं कुठलाही सूक्ष्मदर्शक आत्म्यास पाहू शकत नाही. त्यासाठी ज्ञानाचे डोळे हवे." मग तुझा आत्मा तर मला दिसतोय ना! राधा म्हणाली. "माझा आत्मा असं

खरंतर नाही म्हणत, मीच आत्मा आहे आणि हे माझे शरीर आहे. आणि भ्रुकुटीत असा आत्म्याचा प्रकाश दिसण्यासाठी थोडीशी साधना करावी लागते." परी संगू लागली. "साधना म्हणजे अभ्यास ! रोज जसा शाळेत दिलेला गृहपाठ तुम्ही करता तसा हा अभ्यास करायचा असतो. मी एक सूक्ष्म ताऱ्याप्रमाणे आत्मा आहे, एक चैतन्य शक्ती आहे. हे शरीर म्हणजे माझा ड्रेस आहे." "मग सगळेच आत्मे असे दिसतात का?" राधेने विचारले. "हो! समजा नुसत्या डोळ्यांनी दिसू लागले तर सगळे स्टार चमचम करतात तसे दिसतील," परी म्हणाली. राधेच्या प्रत्येक प्रश्नाचे परीकडे छान उत्तर होते. "मग आमच्या पेरूच्या झाडावर पोपट येतात, गळीत एक टॉमी आहे तेही आत्माच आहेत?" राधेची उत्सुकता तिला स्वस्थ बसू देत नव्हती. परी म्हणाली, "हो! सगळे प्राणी, पशू पक्षी आणि मानव हे आत्मेच आहेत. पण मानवाच्या आत्म्याची महती मोठी आहे. आत्म्यामध्ये मन-बुद्धी-आणि संस्कार आहेत. प्राण्यांतही आहेत; पण मानवाइतके प्रगत मन-बुद्धी नाही. त्यामुळे त्यांना मनुष्याच्याइतकी विचारशक्ती नाही. आत्मा शरीररूपी ड्रेस घेतो म्हणजे जन्म घेतो आणि ड्रेस सोडून देतो म्हणजे माणूस मरतो असे आपण साध्या भाषेत म्हणतो."

"मग मेल्यावर आत्मा कुठे जातो?" राधेच्या प्रश्नांची मालिका संपत नव्हती आणि परीच्या डोळ्यातील तिच्याविषयीचे कौतुकही संपत नव्हते. "मेल्यावर म्हणजेच एक ड्रेस सोडून आत्मा दुसरा ड्रेस घेतो तेव्हा तो एका छोट्या बाळाच्या रूपात आपल्यासमोर असतो. परीचे

स्पष्टीकरण पुन्हा सुरू झाले. पक्षांचे, प्राण्यांचे आत्मे पक्षी किंवा प्राणी म्हणून जन्म घेतात, माणूस पण माणूस म्हणूनच जन्म घेतो. आत्म्याविषयी खूप माहिती आहे माझ्याकडे. पण आता पहाट व्हायला आली, मला बरीच कामे आहेत. चल मी तुला अजून काही माहिती नंतर सांगेन असे म्हणून परी अचानक गायब झाली."

राधा म्हणाली, "आई मला वाटलं परी मला 'चल' असं म्हणून तिच्यासोबतच घेऊन जाणार. मग मला तुझी आणि बाबांची आठवण आली. तुम्हांला सोडून मी कुठेही जाणार नाही. त्यामुळे मला भीती वाटली आणि मी अचानक ओरडले. आणि बघते तर आई तू मला जवळ घेऊन विचारत होतीस. काय झालं? परी म्हणाली ते खरं असत का बाबा?"

बाबांनी तिला जवळ घेऊन हळूच डोक्यावर हात फिरवत म्हणाले, "हो बाळा! परी म्हणाली ते खरं आहे. पण ते सगळं समजायला तुला थोडं मोठं व्हावं लागेल. थोडी समज आली की तुला सगळं उलगडेल. पण आता समजायला सोपं म्हणून सांगतो. कारचा झयव्हर आणि कार डोळ्यासमोर आण. कारशिवाय झयव्हर वेगाने जाऊ शकत नाही आणि झयव्हरशिवाय कार स्वतःहून जागची हलू शकत नाही. कार जुनी झाली की खलास होते. पण आत्मा मरत नाही बाळा. परीने तुला पुन्हा भेटेन असं सांगितलंय ना! मग ती नक्की भेटेल उद्या परवा. आता झोप हं !" सगळं स्पष्टीकरण ऐकता ऐकता राधा परत पेंगू लागली आणि कधी झोपेच्या अधीन झाली तिलाही कळले नाही. पण तिच्या चेहऱ्यावर एक वेगळाच आनंद दिसत होता.

(पान क्र. ३ वरून)

ताज्या 'लोण्यातून केस' सहज निघावा तसा देह सुटू शकतो.

७. बरीचशी मंडळी सिकंदराचे उदाहरण देतात- माणूस रिकाम्या हाताने आला व रिकाम्या हाताने जाणार वगैरे. पण साधक मात्र भरल्या हाताने जातो. मोठा पुण्यसंचय करून जातो. पुण्यसंचयाचे उद्दिष्ट ठेवले, तर जीवन नीरस होत नाही. पुण्यसंचय कधी होईल?

जर पुण्य म्हणजे काय याची सखोल जाणीव असेल तर. जे कर्म ईश्वराच्या आठवणीत केले जाते, ते पुण्य कर्म असा सोपा हिशेब आहे. कर्म करताना स्वतःस आत्मा समजून निराकार शिव परमात्म्याच्या आठवणीत रमणे म्हणजे पुण्यसंचय करणे.

अशा सक्त विचारांच्या बैठकीनुसार जीवन जगले तर 'शेवटचा दिस गोड व्हावा' ही मनोकामना नक्कीच पूर्ण होईल की नाही !

बाबांनी मला साक्षर बनविले

ब्र.कु. शोभा, नांदेड

ब्र. कु. शोभाबहन नांदेड जिल्ह्यातील भोकर तालुक्यात साधारण शेतकरी कुटुंबातील असून बाबांच्या ज्ञानागुळे परिस्थितीत कसा बदल झाला तो अनुभव त्यांच्या शब्दात.

माझा जन्म साधारण शेतकरी कुटुंबात झाला. लहानपणापासूनच शिवाची भक्ती मला प्रिय होती.

सध्या मी माझ्या परिवारासहीत नांदेड जिल्ह्यातील भोकर तालुक्यात राहत आहे. संसारास हातभार म्हणून मी शेतीत व इतरांकडे स्वयंपाकाचे काम करते.

माझ्या घराजवळच शिवाचे (महादेवाचे) एक जुने मंदिर आहे व त्या मंदिरात मी नित्य पूजाअर्चा करीत असे. भक्तिमार्गातील इतरही धार्मिक कार्य (उपास तापास) नित्यनेमाने व निष्ठेने करीत असे.

शिवाच्या मंदिराशेजारीच ब्रह्माकुमारीचे नवीन केंद्र उघडले व त्या केंद्रात सफेद वस्त्रधारी स्त्री गुरू मला दिसत असे. केंद्रात जायची सारखी ओढ मला असे परंतु सामाजिक बंधनामुळे ते शक्य होत नसे.

परंतु हिंमत करून सन २०१२ मध्ये मी केंद्रात गेले व साप्ताहिक कोर्स पूर्ण केला. कोर्स मुरू असतानाच मला अनेक दिव्य अनुभव आले. कोर्स पूर्ण झाल्यावर मला खूपच हलकेपणाचा अनुभव होत असे व जणू अमृतकुंभ गवसल्याचा आनंद होत असे.

मी दुसऱ्याच्या शेतात कापूस वेचण्याचे काम करीत असे. बाबांच्या आठवणीत मी खूपच एकाग्रतेने कापूस वेचत असे. त्यामुळे सर्वपिक्षा दीड ते दोन पट अधिक कापूस मी वेचत असे. दिवसाला साधारण ८० ते ८५ किलो कापूस वेचत असे. माझा वेचलेला कापूस दोन

कामगारांना उचलण्यास भारी असे. तेव्हा सर्वजण मला म्हणत, "तुला कुठला मंत्र मिळाला ते सांग व तू एवढी आनंदात व समाधानात कशी राहते तेही सांग." तेव्हा मी त्यांना बाबांचा परिचय देत असे.

नंतर मी शेतीकाम सोडून गावातील प्रतिष्ठित गृहस्थांकडे स्वयंपाक बनविण्याच्या कामास लागले. त्या व्यापाऱ्याची कापसाची लागवड आहे व त्यात साधारण ४० कामगार काम करीत असत. त्या सर्वांचा नाष्टा, दुपार व संध्याकाळचे जेवण व शेटजीकडचेही जेवण मलाच बनवावे लागे.

मी सेंटरचा मुरली क्लास करून सकाळी ८.३० ते रात्री ८.०० पर्यंत सतत उभी राहून स्वयंपाकाचे काम सतत हसतमुख राहून बाबांच्या आठवणीत भोजन बनवत असे.

माझी सर्व दिनचर्या शेटजीची पत्नी बघत असे. तिने मला विचारले की तू एवढे कष्ट न थकता हसतमुखाने कसे करते, तेव्हा मी त्यांना शिवबाबांचा परिचय दिला. त्यांनाही मनापासून हे ज्ञान आवडले परंतु त्या शेटजींना हे नवीन ज्ञान कितपत रुचेल ह्याबद्दल साशंक होत्या.

मग मी त्यांना म्हणाले, "मी दर गुरुवारी बाबांचा प्रसाद (भोग) शेटजींच्या जेवणात देईन. दर गुरुवारी प्रसाद ग्रहण केल्याने शेटजींचे मन पालटू लागले व एक दिवस शेटजी ज्ञान ऐकण्यास तयार झाले. मग मी त्यांचा कोर्स बहिर्णीमार्फत पूर्ण केला. गावातील प्रतिष्ठित व्यापारी ब्रह्माकुमारी सेंटरवर जातात हे पाहून इतरही कोर्स करण्यास

तयार झाले. ह्याचा मला खूपच आनंद झाला. त्यातून मला २१ जन्माची मिळकत प्राप्त होत आहे ह्या निश्चयामुळे मी बाबांची अधिकच आठवण करू लागले.

बाबांची आठवण मी अमृतवेळी सकाळी २.०० वाजल्यापासून स्नान करून करीत असे. सुरुवातीस मी २१ दिवसांचा अमृतवेळेचा संकल्प (२.०० ते ५.००) केला त्यात मला खूप सुंदर अनुभव झाले.

माझ्या मस्तकातून दिव्यप्रकाश बाहेर पडतो आहे व सर्वत्र प्रकाशच प्रकाश आहे, ह्याचा मला स्पष्ट अनुभव होत असे. शरीर पिसासारखे हलके हलके झाले आहे असा अनुभव होत असे. ह्यालाच अशरीरी अवस्था म्हणतात हे हळूहळू उमगू लागले.

एके दिवशी ब्रह्माबाबा साक्षात माझ्यासमोर बसले व मला पहिली दोन बोटे दाखवली व नंतर एकच बोट दाखवून माझ्या हातावर प्रसाद (टोली दिली) ठेवला, असे अनुभवास आले. बाबांनी मला इशारा दिला की तू आता फक्त एकाची हो व भक्तीचा, संसाराचा विस्तार बुद्धीद्वारे सोड.

ह्या अनुभवातून माझा बाबांवर खूपच विश्वास बसला व बाबांशिवाय इतर कुठलाच विचार मनात येत नसे.

ह्याच निश्चयामुळे माझे पतीही ज्ञानमार्गात आले व मी माझ्या पतीसहीत सन २०१४ साली शिवबाबांना भेटायच्या शांतीवनात गेले. पाण्डव भवनाची चारधामची यात्रा करून माझे जीवन कृतार्थ झाल्याचा अनुभव झाला व बाबांच्या कार्यात आता आपले तन-मन-धन समर्पित करण्याचा निश्चय केला.

मी दर गुरुवारी बाबांना भोग लावण्यासाठी भण्डारी देत असे. माझ्या तुटपुंज्या उत्पन्नातूनही बाबांच्या भण्डारीत भोगासाठी पैसे देते हे जेव्हा शेटजींच्या पत्नीस समजले तेव्हा त्यांना खूपच आश्चर्य वाटले व त्यांनी विचार केला की परमेश्वराने तर आपणास एवढे काही दिले मग आपणही बाबांच्या कार्यात तन-मन-धनाने का सेवा करू नये? मग माझ्या अनुभवातून शेट व शेटानी पूर्णपणे बाबांच्या कार्यात धनाची सेवा करावला लागले.

मी अशिक्षित असल्याने बाबांची ज्ञानमुली मी वाचू शकत नाही ह्याची मला फार खंत होती. बाबांची मुली हातात धरून मी तासनंतास बसत असे. माझ्या नातीबरोबर बसून मीही अक्षर ओळख वाढवू लागले. राजयोगाचा अभ्यास करताना अनेकदा अक्षर ओळख करण्याच्या मार्गातील अडचणीही सहजच दूर होऊ लागल्या. हा सगळा ईश्वरी कृपाप्रसादच आहे. हळूहळू मला अक्षरांची ओळख व्हायला लागली व मी आज बाबांची मुली पूर्ण वाचू शकते. बाबांनी मला सांसारिक व्यवहारही शिकवला मी अशिक्षित असूनही कुठलाही गणिती व्यवहार बाबांच्या आठवणीत काटेकोरपणे पूर्ण करू शकते.

बाबा नेहमी मुलीत सांगतात की, “जहाँ ज्ञान धन है वहाँ स्थूल धन की कोई कमी नहीं”-ह्याचा अनुभवही मला झाला.

माझा मुलगा एम.ए. नंतर एम.पी.एस.सीची परीक्षा देऊन पोस्ट ऑफिसमध्ये अधिकारी पदावर नोकरीस लागला. सुनवाईपण सरकारी नोकरी करते. मुलाचे पदव्युत्तर शिक्षण झाल्यावर नोकरीसाठी ‘लाच’ द्यावी लागेल अशी परिस्थिती निर्माण झाली. परंतु मुलाच्या विचारांवरही नैतिक वागणुकीचा प्रभाव असल्याकारणाने त्याने स्पष्ट नकार दिला. एम.पी.एस.सीची परीक्षा चांगल्या गुणांनी उत्तीर्ण झाला व एक छदामसुद्धा लाच न देता सन्मानाने ‘जी.पी.ओ.’त नोकरीस लागला. माझ्या मुलाच्या नीतिपूर्ण व्यवहाराचा मला रास्त अभिमान आहे. ही सद्बुद्धीदेखील बाबांनीच त्याला दिली अशी माझी शुद्ध भावना आहे.

बाबांनी माझे सर्व पांग फेडले. मुलाने गावी जुने मातीचे घर पाडून छान दुमजली घर बांधले. गृह प्रवेशासाठी सर्व सेवाकेंद्रातील बहिर्गोना बोलावून गावास ब्रह्माभोजन दिले. तेव्हा सर्व लोकांनी आश्चर्य केले व सर्वांच्या मुखातून एकच वाक्य आले की, “सच्ची दिल पर साहब राजी” व त्यामुळेही खूप सेवा घडली. अनेक लोक ज्ञानाचा कोर्स करण्यास तयार झाले. आज मी अतिशय समाधानी व योगी जीवन जगत आहे. मनोमन बाबांची ऋणी आहे.

शब्दांकन - ब्र. कु. प्रशांत ठाणे (पूर्व)

सेवावृत्त

कोविड योद्ध्यांचा सन्मान सोहळा मुलुंड (मुंबई)

प्रजापिता ब्रह्मा कुमारी ईश्वरीय विश्व विद्यालयाच्या मुलुंड सबझोन (मुंबई) तर्फे कोविड आपत्तीच्या काळात, वैद्यकीय क्षेत्राव्यतिरिक्त कार्य करणाऱ्या सामाजिक संस्था तसंच वैयक्तिक स्वरूपात समाजाची सेवा करणाऱ्या मान्यवर व्यक्तींचा सन्मान करण्यात आला. दिनांक २८ ऑगस्ट २०२१ रोजी मुलुंड पश्चिम बेंथे हा सोहळा पार पडला.

या कार्यक्रमात आमदार भ्राता मिहिर कोटेचाजी तसेच वरिष्ठ पोलिस इन्स्पेक्टर भ्राता विजय भिसेजींची उपस्थिती विशेष उल्लेखनीय ठरली. ब्र.कु. लाजवंती दीदींनी सर्व उपस्थितांचं स्वागत केलं. 'ब्रह्माकुमारी बहिणींच्या आमंत्रणावरून नव्हे तर 'शिव' पित्याच्या प्रेरणेनुसार आज आपण सगळे इथे आला आहात. श्रेष्ठ कार्य करवून घेणारा परमात्मा शिवबाबाच आहे, आपण निमित्तमात्र होऊन ते करायचं' अशा शब्दांनी पाहुण्यांचे स्वागत केले.

उपस्थितांशी संवाद साधताना आमदार मिहिर कोटेचाजी आपल्या भाषणात म्हणाले, "कोविडची साथ पूर्णपणे समाप्त होवो वा न होवो, आपण त्यावर नक्की विजय मिळवू अशी आम्हाला आशा वाटते. सर्वांच्या प्रयत्नांनी लवकरात लवकर आपलं आयुष्य पूर्वोत्तराखं सुरळीत होईल ही शुभेच्छा आम्ही बाळगून आहोत. यासाठी नागरिकांनी कोविड प्रतिबंधक लस अवश्य टोचून घ्यावी."

वरिष्ठ पोलिस इन्स्पेक्टर विजय भिसे यांनी आपलं मनोगत व्यक्त करताना भाष्य केलं, 'बदलणाऱ्या काळानुरूप धर्माची व्याख्या (परिभाषा) बदलते आहे. जीवनात उच्च लक्ष्य (उद्दिष्ट) ठेऊन ब्रह्माकुमारीज सत्संग पुढे जातो आहे. तुम्हां साधकांच्या चेहऱ्यावरील स्मितहास्यातून ही श्रेष्ठ साधना दिसून येते. समाजात चांगली शिकवण देणारे अनेक गुरु आहेत; पण काही वेळेस त्यांच्या अनुयायांच्या संकुचित आकलनक्षमतेमुळे त्या शिकवणुकीचा विपर्यास झाल्याचे पहायला मिळते. मात्र ब्रह्माकुमारी संस्थेच्या बाबतीत असे वाटत नाही. आपले आध्यात्मिक ध्येय निश्चित आहे व

ठामपणे, सुयश मिळवत आपण सर्व मार्गक्रमण करत आहात.'

ब्र.कु. डॉ. सचिन परब यांनी अनेक प्रत्यक्ष उदाहरणांचा दाखला देत ब्रह्माकुमारीज संस्थेची 'भेडिकल विंग' सामाजिक क्षेत्रात कशाप्रकारे कार्यरत आहे याविषयी उपस्थितांना माहिती दिली. आजच्या युवा पिढीला अनेक ताणतणावांचा सामना करावा लागत आहे. कंटाळून काहीजण जीवत्वागाचं टोकाचं पाऊल उचलताना आपण बघतो. कलियुगाच्या अंती अशा बिकट समयी 'शिव' परमात्म्याने शिकवलेलं ईश्वरी ज्ञान संजीवक काम करतं. अनेकांनी शरीर त्यागण्याचा विचार सोडून, या ज्ञानाच्या आधारे नवीन सकारात्मक आयुष्याचा श्रीगणेश केला. आज त्यातील कुणी सीमेवर देशाच्या रक्षणासाठी पाय रोवून उभा आहे, तर कुणी आणखी काही श्रेष्ठ समाजकार्याचा विडा उचलला आहे. कित्येकांनी गुटखा, तंबाखू, मदिरापान यांसारख्या वाईट व्यसनांचा कायमचा त्याग करून, अनेकांनाही त्यापासून परावृत्त केलं आहे.

कार्यक्रमात शेवटी आशीर्वचन देताना राजयोगिनी ब्र.कु. गोदावरी दीदीजी म्हणाल्या, "कोविडच्या कठीण काळात घाबरून जाण्याची आवश्यकता नाही. 'मी' पाच तत्वांनी बनलेलं शरीर नसून, त्याला चालविणारी उर्जा एक चैतन्य शक्ती 'आत्मा' आहे हा पक्का निश्चय हवा. भयापासून मुक्त होण्याचा सिद्ध मार्ग हाच आहे. चांगलं कर्म करण्यावर विश्वास तसंच सत्याच्या मार्गावर चालणं हीच जीवनातील श्रेष्ठ धारणा आहे. नदी स्वतःचं पाणी पीत नाही, वृक्ष आपली फळं खात नाही त्याप्रमाणे मानवानेदेखील निष्काम सेवेचे व्रत घेऊन आयुष्यात पुढे जात राहावं. यातच मानवी जीवनाचं सार्थक आहे."

आदरणीय भ्राता जगजीवन तन्ना, समाजरत्न नानजीभाई ठक्कर, ज्येष्ठ पत्रकार मंगललाल ठक्कर, समाजसेवक संजय माळी यांसमवेत अनेक मान्यवरांच्या उपस्थितीमुळे कार्यक्रमाची शोभा वाढली. प्रिय पिता परमात्मा शिवबाबांच्या मधुर आठवणीत मग्न होऊन कार्यक्रमाची सांगता झाली.

मुलुंड पश्चिम : कोरोना योद्ध्यांचा सत्कार करताना ब्र.कु. गोदावरी दीदी, ब्र.कु. लाजवंती, आमदार भ्राता मिहिर कोटेचा, वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक भ्राता विजय भिसे, ब्र.कु. डॉ. सचिन व इतर.

मालाड (ज्ञानधारा) : मुंबईचे उपमहापौर भ्राता सुहास वाडकर यांना रक्षाबंधनाच्या निमित्ताने ईश्वरी भेटवस्तू देताना ब्र.कु. शोभा.

रोहा : सुराज्य सामाजिक संस्थेच्या सहकार्यांनी सीमेवरील सैनिकांना राख्या व शिव संदेश सुपूर्त करताना ब्र.कु. मंदा, ब्र.कु. पूनम आणि संस्थेचे अध्यक्ष भ्राता रोशन चाफेकर, नगरसेविका सौ. स्नेहा आम्रे, कार्याध्यक्ष मयूर धनावडे तसेच अन्य.

पुणे, चंदननगर : मा. आमदार भ्राता बापूसाहेब पठारे यांना राखी बांधताना ब्र.कु. अनिता.

नागोठणे (रायगड) : नागोठणे सेवा केंद्रातर्फे रक्षाबंधनाच्या कार्यक्रमानंतर ग्रुप फोटोमध्ये पोलीस निरीक्षक भ्राता देशमुख, भ्राता पाटील, ब्र.कु. उषा, ब्र.कु. कल्पना व अन्य पोलीस वर्ग.

जकातवाडी, सातारा : रक्षाबंधनानिमित्त आयोजित कार्यक्रमात ब्र.कु. शांता, श्री. बाळासाहेब पाटील, निवृत्त सहाय्यक अधिक्षक अभियंता सार्वजनिक बांधकाम मंडळ सातारा यांना ईश्वरी भेट देताना.

मालाड (जनकल्याण) : असिस्टंट पोलीस कमिशनर अस्मिता भोसले यांना राखी बांधताना ब्र.कु. मीना.

शांतिवन, आबू रोड - लंडनच्या वर्ल्ड बुक ऑफ रेकॉर्ड्स् तर्फे ब्रह्माकुमारीज्चे कार्यकारी सचिव राजयोगी ब्र.कु. मृत्युंजयभाईना कोरोना लढ्याबाबत कार्यानिमित्त सन्मानित करताना राष्ट्रीय सचिव ब्र.कु. डॉ. दीपक हरके, ब्र.कु. वृजमोहनभाई, ब्र.कु. मुन्नी दीदी, राजयोगिनी ब्र.कु. रतनमोहिनी दादी.

दिल्ली (सत्कार भवन) - ऑलिंपिक विजेता भ्राता नीरज चोप्रा यांना राखी बांधताना ब्र.कु. सुनिता, ब्र.कु. पंकी, ब्र.कु. दीपक.

दिल्ली (सत्कार भवन) - ऑलिंपिक विजेती मीराबाई चानू यांना राखी बांधताना ब्र.कु. सुनिता, ब्र.कु. पंकी, ब्र.कु. दीपक.

डोंबिवली - महाराष्ट्राचे राज्यपाल भ्राता भगतसिंह कोश्यारी यांना राखी बांधताना ब्र.कु. शक्.

वाशी (नवी मुंबई) - नवी मुंबईचे महापौर भ्राता जयवंत सुतार यांना राखी बांधताना ब्र.कु. शीला, सोबत आहेत माजी खासदार संजीव नाईक.

लाईट हाऊस, ठाणे - पालघर जिल्हा संपर्क प्रमुख व आमदार भ्राता रवींद्र फाटक यांना राखी बांधताना ब्र.कु. सरला.